

VIKTORÍN ŠULC

**Démon
v mém srdci**

**PANOPTIKUM
SEXUÁLNÍCH
VRAŽD 2.**

S DOVĚTKY ŠÉFŮ MORDPART J. MARKOVIČE A L. VALERIÁNA

VIKTORÍN ŠULC

**Demon
v mém srdci**

**Démon
v mém srdci**

VIKTORÍN ŠULC

**PANOPTIKUM
SEXUÁLNÍCH VRAŽD**

2.

**NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA**

Copyright © Viktorín Šulc, Jiří Markovič, Luboš Valerián, 2015, 2024

Photos a copy photos © Vlasta Luťanská, Pavel Šmejkal a archiv
autora, 2015, 2024

Cover © Lukáš Tuma, 2015, 2024

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2015, 2024

ISBN 978-80-278-0180-0 (print)

ISBN 978-80-278-1415-2 (ePub)

ISBN 978-80-278-1416-9 (mobi)

ISBN 978-80-278-1417-6 (pdf)

„Pořád mě něco žene na ulici a pořád je někdo za mnou. Bojím se ho... Ale pak poznám, že jsem to vlastně já!“

Sériový pedofilní zabiják Hans Beckert ve filmu
Vrah mezi námi, režie Fritz Lang, Německo, 1930

Hluboko uvnitř
Lebeční dutiny
Hmyz myslí vrtá
Prolézá štěrbiny
Plíží se, leze
Hlodá a repetá
Čelistmi, kusadly
A křídly třepetá

Uspávkanky pro bezesné noci, J. a D. Chapmanovi,
výstava *Slepý vede slepého*,
Praha, Rudolfinum, leden 2014

*Věnováno památce neobyčejné ženy Pavly Zielinové,
na jejíž šumavské chalupě v Hrádkách
část této knihy vznikla.*

Vstříc jícnu tmy	9
Bratři jak se patří	35
S tváří dítěte	87
Prošel si uličkou hanby	155
Příliš mladí na vraždu	183
Nespí. Je mrtvá.	227
Víc než já.	268
Pan Neviditelný	321
Cestáři s vraždou	351
Tři osudová písmena	385
Temné etudy o zabíjení	435
Jako plamen svíčky	490
Dvě strany jedné mince?	517
Opravdu jen Bobek	569

Vstříc jícnu tmy

„Joan byla jako slabý plavec, který se nedokáže přidržet kluzké skály. A teď sjížděly její prsty bezmocně po povrchu a proudy šílenství ji stahovaly do svých vírů. Když se vracely domů v dodávce, Joan skorem nemluvila, ale chvíli od chvíle vyjekla zachichotáním – děsivě nelidským zvukem, podobným tomu, který býval postrachem těch táhlých černočerných polních cest.“

(Ruth Rendellová: Pochmurný dům)

„Postranní uličkou prošel k přední straně domu. Zabočil doprava, přešel trávník, položil nohu na první schod. Jako už jiní před ním býval by byl zachráněn, kdyby se byl nezastavil a neohlédl. Ústa tmy se otevřela a zavolala si ho. Přijal ho její jícen, přijaly ho ulice, vstřebaly ho do svých tepen jako zrnko jedu.“

(Ruth Rendellová: Podoba ďábla)

Klobouk dolů, paní Ruth!

Vyjádřila jste ve svém díle přesně – a přitom s literární bravurou –, jak se všelijak klikatí duševní pochody psychopatických a deviovaných pachatelů.

Z hlediska sexuální vraždy, tedy stěžejního tématu všech dílů *Panoptika*, nás může inspirovat k úvahám zejména druhý citát, patřící k příběhu Podoba ďábla.

Podoba ďábla...

Výstižný název pro kauzy, které jsme v minulém, tedy prvním díle vylíčili a popsali!

Příznačné pojmenování pro sérii dalších, jež se chystáme nyní vyprávět!

Připravena zemřít

Kancelista druhé kategorie Artur (přiznám se, že mu mezi čtyřma očima říkám důvěrně Arturek) se ďáblu ničím nepodobá. Aspoň na první pohled.

Je to nudný, ale pracovitý úředník, muž úzkoprsých zásad, střídmy, pečlivě oblékaný. V jeho příbytku starého mládence nenajdete smítko ani poskvrnku, všechno je jako z cukru, všechno spočívá na svém tradičním místě.

Artur neholduje alkoholickým či nikotinovým neřestem. S nikým se nepřítelíčkuje, důsledně se vyhýbá onomu falešnému plemenu, nosícímu krátké sukne a vyzývavé dekolty. Žije ve svém vlastním striktně ohraničeném světě, kde zdánlivě nemá místo fantazie, jen suchá próza...

Omyl! Pan Artur fantazii má!

Týká se jeho zoufale úporné tužby a bytostné potřeby, totiž potkat na osamělém místě osamělou ženu, překonat její chabý nebo naopak zoufalý odpor a pak stisknout bělostné hrdlo, dokud z oběti nevyprchá poslední zbyteček života.

Už dvakrát úspěšně vraždil. Ale protože není hloupý, nechce se znovu vystavit nebezpečí dopadení, vyhlídce přinejmenším na dlouholetý kriminál...

Našel si zdárně náhradu. Totiž figurínu velikosti dospělé ženy, kterou má ukrytou ve sklepě.

Pro něho je ovšem živá!

Aby taky ne, vždyť jakmile ta bezbranná žena uslyší mužské kroky, pokaždé jen jeho tiché kroky, zdá se mu, že zalapala po dechu tlumeným stenem hrůzy.

Artur odloží baterku. Přesně tak, aby žena zůstala v polostínu, aby ve sklepě navodil dojem postranní uličky, do které kalně proniká světlo pouliční lampy.

Zdalo se mu, že se schoulila a přitiskla štíhlé tělo v krátkých černých šatech těsněji ke zdi, o kterou se opírala. Přes ruku měla zavěšenou

kabelku, na nohou sešlapané černé střevíce. Nepromluvil na ni. Nikdy nevěděl, jak se ženami mluvit. Uměl s nimi dělat jen jednu jedinou věc, a teď s úsměvem vykročil, aby ji udělal.

Artur ženu zardousí. Když se po několika minutách uklidní, pečlivě vyrovná její promáčkly umělý krk. Příště možná použije jako škrtidlo kravatu, ona bude beztak se vším svolná.

Byla připravena pro něj zemřít znova. Uplyne týden, možná čtrnáct dní, ale ona bude čekat...¹

Jenomže darebové ze sousedství „nepotřebnou“ figurínu ukradnou a spálí na hranici. Artur tak nadobro přišel o svého anděla strážného... A začne znovu vraždit!

Muž deštivých nocí

Eduard Fiker, svého času král československého detektivního románu, dosadil děj několika svých napínavých příběhů do prostředí staré dobré Anglie. Samozřejmě že nevynechal mlhavý Londýn a zdejší proslulý Scotland Yard...

Takové jsou i kulisy příběhu *Zlatý úsměv*,² pojednávajícího o úchylném vrahovi žen:

Plížil se setmělými ulicemi, poněkud sehnutý a s rukou křečovitě svírající dlouhý nůž v proděravělé kapse svého převlečníku. Svíral rty, neboť jeho chrup se nápadně leskl zlatem.

Jenom vypadal jako člověk, neboť patrně nebyl člověkem ve svých myšlenkách i činech. Byl postrachem, unikajícím pružně těm, kdož po něm bezvýsledně hmatali do tmy mlhavých, deštěm prolnutých nocí...

Noci téměř deštivé, nabité tajemstvími a možnostmi nedovolených skutků, velmi miloval. Viděl tmou jako kočka. Když vstoupil ženě

¹ Ruth Rendellová: *3x v blízkosti vraha (Pochmurný dům, Dvojí tvář, Podoba ďábla)*, v překladu Evy Marxové a Hany Bělohradské vydal Odeon, 1987.

² Eduard Fiker: *Zlatý úsměv*, Melantrich, 1971.

Prolog

do cesty, měl v údech chvějivou lehkost vzrušení. Zastavil její kroky. Přiblížil rychlým pohybem svůj obličej k jejímu.

A opravdu málokterá z jeho obětí vykřikla v tomto prvním okamžiku setkání se svým osudem.

Většinou se poděsily k němé smrti jeho zlatým úsměvem, k němuž rozvíral rty bezděčně a v neskonalém, zvráceném štěstí své naplňující se touhy.

Bylo-li dost místa, dost času, dost samoty a tmy, popadl ji a odvedl kus dál, aby tak prodloužil svou rozkoš. Jestliže křičela, zmáčkl jí hrdlo, kochal se pohledem do jejích strachem vyboulených očí a konstatoval s uspokojením její zmatené pohyby rukou i nohou.

A pak jí vlačil dlouhý nůž do prsou nebo do boku a pozoroval pečlivě její smrtelný zápas... Žádná žena nebyla tak rychlá, aby mu dokázala uniknout. Mizel pak jako duch neslyšným během a ti, kteří přispěchali, vedeni ženským výkřikem, nenašli po něm stopy.

Jak moderní a působivé! A taky výstižné, děsuplné, lákavé...

Bravo, pane Fikere!

Krev na stříbrném plátně

Dvě čtenářské ochutnávky jsou důkazem, že literatura – a později samozřejmě i film – se úspěšně zasnoubila s příběhy na půdorysu detektivky či krimi³ už před drahnou řádkou let.

Život je mnohdy lepší vypravěč než tucet spisovatelů detektivek, usilovně dumajících za pracovním stolem. Autoři se proto nechávají čím dál častěji inspirovat autentickými kriminálními případy.

³ Detektivka pracuje na půdorysu záhady zločinu. Před čtenářem, resp. divákem figuruje defilé podezřelých, pachatel je dopaden a usvědčen až na závěr – viz *Pes baskervillský*. V krimi známe pachatele od začátku, víme, co spáchal a k čemu se chystá. Paralelně sledujeme, jak postupuje policejní vyšetřování, zda se dostává blízko ke zločinci, jak maří jeho záměry. Učebnicovým příkladem může být skvělá kniha Fredericka Forsytha *Den pro šakala* a její filmová podoba z roku 1973 v režii Freda Zinnemanna.

Stranou logicky nezůstaly ani mimořádné kauzy sexuálně deviovaných mordýřů.⁴

Holčička si pohazuje míčem, který odrazem dopadne na vylepený plakát, slibující deset tisíc marek odměny za dopadení několikanásobného vraha.

V tu chvíli se na plakátě promítne ve světle pouličních lamp podsaďitá silueta muže v klobouku:

„Ty máš ale hezký míč,“ slyšíme pochvalný hlas neznámého chodce. Následuje další vlídná otázka: „A jak ti říkájí?“

Snad jako první vznikl v roce 1930 hraný film, inspirovaný řádním sériového düsseldorfského vraha **Petra Kürtena**, režírovaný Fritzem Langem. Snímek se jmenoval *Vrah mezi námi* (nebo také *M* jako počáteční písmeno slova *Mörder*) a byl to první zvukový film slavného režiséra.

Dnes už činí pomalé tempo děje ze stominutového (!) filmu dosti nudnou záležitost. Ale tenkrát mělo teprve objevované kouzlo zvuku spolehlivý účinek – pamětníci vzpomínali, jakou davovou hrůzu ve zšeřelých sálech kin vyvolávala ozvěna vrahových kroků a především jeho tiché hvízdání...

Ponurá griegovská melodie o jeskyni krále hor zaznívá totiž po každé ve chvíli, když si zabiják vyhlíží novou dětskou oběť. Pískot tak znamená předzvěst další vraždy, děsivý symbol nevyhnutelnosti krutého činu.⁵

⁴ Z českých, přesněji řečeno československých filmů sem patří mj. snímek *Vrah skrývá tvář* (režie Petr Schulhoff, 1966), volně inspirovaný kauzou Václava Mrázka (*Panoptikum*, 1. díl, kapitola *Smrťák bloudí krajinou*).

⁵ Obdobně děsivý účinek měl na filmové či později televizní diváky také „náležitě odporný“ pedofil Gert Fröbe (mohli jsme ho vidět mj. i v roli bondovského padoucha Goldfingera), pitvořící se obličejem i hlasem – to když se produkci s maňáskem snažil odlákat děti na odlehlé místo v lese. Každá oběť dostala před smrtí bonbon, konkrétně čokoládového ježka... To je jediná stopa po sériovém vrahovi, kterou má k dispozici detektiv Matthäi v podání kdysi tak slavného herce Heinze Rühmanna (proslul i jako

Až příliš chvatným výběrem z bohaté historie filmového archivu můžeme dál jmenovat snímek o škrtiči žen **Albertu De Salvovi** (*Bostonský případ*, režie Richard Fleischer, 1968) nebo o **Garym Ridgwayovi**, který usmrtil více než 48 žen a dostal stejný počet doživotních trestů (*Zabiják od Zelené řeky*, Bill Eagles, 2004) – a stejně tak bychom mohli jmenovat dlouhou šňůru dalších titulů.

Například *Občan X*⁶ a později natočené *Dítě č. 44*,⁷ inspirované sériovým, více než padesátinásobným vrahem a kanibalem **Andrejem Čikatilem** z bývalého Sovětského svazu, který jako zásobovač najezdil v lesnatém kraji Rostova na Donu dlouhé stovky kilometrů. Právě během svých služebních cest si v nádražních čekárnách či na perónech vybíral mezi mladými ženami a dětmi osamělé oběti...

Jako mimořádný rezervoár umělecké inspirace pro filmaře se ukázala kauza sériového vraha, nekrofila a nekrofetišty **Edwarda Geina** z Plainfieldu v americkém státě Wisconsin. Případ se možná

představitel komisaře Maigreta). Film se jmenuje *Stalo se za bílého dne*, byl natočen v roce 1958 režisérem Ladislao Vajdou podle novely Friedricha Dürrenmatta *Slib* a dočkal se několika remakových zpracování.

⁶ *Občan X* (režie Chris Gerolmo) vznikl v roce 1995 v produkci televizní společnosti HBO a odehrává se v historicky reálném čase, tedy v období rozkladu postbrežněvovské éry a nástupu gorbačovské perestrojky. Autentické postavy šéfa vyšetřování Burakova a plukovníka Fetisova, zaštitujícího pátrání, hrají Stephen Rea a Donald Sutherland. Roli psychiatra Buchanovského, jediného odvážného experta, ochotného riskovat svou profesní pozici sestavením psychoprofilu neznámého zabijáka („Sérioví vrazi jsou fenoménem úpadku kapitalismu v USA! Nic takového v SSSR neexistuje!“ horlili totiž káravě stále mocní skalní bolševici), ztvárnil Max von Sydow. Právě Buchanovskij vymyslel termín *Občan X*.

⁷ Snímek *Dítě č. 44* se mimo jiné točil i v České republice. Čikatilův případ byl – už ve stejnojmenné románové předloze Toma R. Smithe – historicky přesazen do začátku padesátých let minulého století, tedy do období končící stalinské hrůzovlády.

krčí ve stínu těch mladších a mediálně známějších, na druhou stranu – kdo nezná snímky *Psycho* nebo *Mlčení jehňátek*?

Pan Psycho a jeho máti

Edward (narozen 1906) spolu s bratrem Henrym prodělali v dětství přísnou nadvládu nábožensky fundamentalistické matky. Rodička je důsledně izolovala od vrstevníků („Jsou to samí zkažení nemravové!“), ještě zapovězenější bylo v období chlapeckého dospívání jakékoli sblížení s dívkami („Ženy jsou vypočítavé a prohané!“).

Ve čtyřicátých letech minulého století zemřeli během pěti let otec Gein (jeho játra neunesla mimořádně štědrý přísun alkoholu), bratr Henry (tragická smrt při požáru stodoly) a nakonec i matka Geinová (infarkt). Někteří badatelé soudí, že bratrovu smrt koumácky zinscenoval Edward, měl prý touhu zůstat jediným synem své obávané i uctívané matky.

Každopádně Ed zůstal na rozlehlém statku za městečkem Plainfield, vlastně samotě, jako příslovečný kůl v plotě. Nevystoupil z matčina stínu, neutrhl se ze řetězu, nezačal nezřízeně pít nebo jezdit do bordelu za prostitutkami. Naopak: zapečetil matčinu ložnici, salon a dalších pět jejích pokojů, z domu se tak vlastně stalo její muzeum. „Správce“ Ed obýval výhradně kuchyni a jeden z pokojů.⁸

Začal s vervou studovat anatomii lidského těla. Kradl ze hřbitova mrtvolu, ale taky zabíjel, aby měl dostatek „materiálu“. Jedno lze zřejmě Geinovi přičíst k dobru – vraždil, ovšem oběti nemučil. Svou deviaci vybíjel až ve chvíli, kdy z částí těl a z koster tvořil bytové doplňky.

⁸ Dům jako muzeum mrtvé matky – zde najdeme nepochybně silné paralely se slavným filmem *Psycho* (režie Alfred Hitchcock, 1960). Gein byl dopaden o tři roky dříve. Ještě dodám, že režisér skupoval po stovkách, možná tisícovkách výtisků stejnojmennou knižní předlohu Roberta Blocha, za každou cenu totiž chtěl udržet v tajnosti závěrečné hororové rozuzlení ve sklepe.

Prolog

Ženské hlavy, ještě s vlasy a obličejovou kůží, na něho shlížely ze stěn, každý z rohů jeho postele zkrášlila lebka, s velkou pečlivostí si vyrobil opasek, zdobený ženskými prsními bradavkami. V kuchyni stál hrneček plný lidských nosů, nedaleko se v průvanu pohupovala příšerná *legrácka*, totiž na provázku zavěšený pár lidských rtů...

Edward toužil změnit si pohlaví, aby ne, když matka celý život jeho maskulinitu potlačovala. Z ženského obličejě proto vytvořil masku, kterou si nasazoval na tvář, z ženské kůže taky šil části oděvu.⁹

Mrtvá ve sklepe

Alfred Hitchcock pracoval s Geinovým případem jako s námětem, přesně řečeno, vzal si jeho trest a z ní navařil bravurní pochoutku, která je v řadě ohledů dodnes nepřekonanou podívanou. Přehrajme si knižní formou, s dopomocí diváckých vzpomínek, něco z děje filmu a závěrečné scény snímku *Psycho*:

Hrdinka Lila Craneová chce odhalit tajemství zmizení své sestry Marion. Ví, že její poslední stopa pochází ze zapadlého motelu Batesovy rodiny. Proto se tu rovněž ubytuje a tajně pronikne do domu nad motelem – chce si promluvit se záhadnou matkou Batesovou, jejíž svárlivý hlas se čas od času rozléhá hněvivě do okolí.

Jenže v domě, aspoň té horní části, nikdo není. Však také divák už dobře ví, že Norman Bates odnesl svou máti z pokojů, navzdory jejím protestům, aby ji schoval do sklepa. Normana hraje geniálně Anthony Perkins, který si od té chvíle, navzdory sympatickému a jemnému zjevu, asi těžko mohl zahrát milovníka.

Ale vraťme se do domu Batesových. Lila Craneová oknem zahlédne, že se podezřívavý Norman vrací do domu. Schová se pod schody, po kterých mladý Bates vybíhá vzhůru...

⁹ Touha po změně pohlaví a šití šatů z lidské kůže zas rezonuje s oscarovým snímkem *Mlčení jehňátek* (režie Jonathan Demme, 1991), bylo by neúčtou nezmnít i skvělou literární předlohu Thomase Harrise.

Teď by mohla Lila snadno utéci. Ale vtom její zrak padne na jakési divné, chtělo by se říct osudové dveře, vedoucí zřejmě do sklepa. Co je za nimi? Jejich klika přitahuje dívku jako magnet. To je právě klasický hororový trik, že hrdina (hrdinka) jde do prostředí, kam by poučený divák nevlezl za nic na světě, protože moc dobře ví, jak smrtelné nebezpečí tu číhá!

Lila vstoupí do tmavé místnosti. Ve sporém osvětlení vidí zády k sobě sedět na židli ženskou postavu, vlastně vidíme jen ramena v blůze a drdůlek vlasů na hlavě.

Žena se ani nepohne, nepokusí se otočit, zřejmě ji nezajímá, kdo za ní přišel do sklepa.

„Paní Batesová... Paní Batesová...“, zašeptá vystrašeně hrdinka, která pozdě začala tušit, že něco není v pořádku.

(Nejspíš ucítila smrad z hnilobného rozkladu těla, dodám sarkasticky.)

Craneová se dotkne ramene staré paní. Vratká židle se pomalu otáčí – a křičící zděšená Lila hledí na lebku dávno mrtvé ženy, s prázdnými očními důlky a vyceněnými zuby. Ale to už se s děsivým hudebním doprovodem zešilevších smyčců potácivě objeví ve dveřích další ženská postava, výhrůžně máchající dlouhým nožem...

Prekérní situace pro Lilu: z jedné strany mrtvola, z druhé strany psychopatka s nožem! Je to zbraň, která ubodala zmizelou Marion (slavná scéna ve sprše, která se několika kamerami natáčela prý celý týden) i dotěrného detektiva Arbogasta, kterého si Lila původně najala.

Samozřejmě – tato druhá žena je převlečený Norman Bates, který vykopal svou mrtvou matku z hrobu a odnesl ji zpět domů. Aby ji „oživil“, vedl Norman hlasité monology matčiným hlasem. Když hrozilo sblížení s nějakou dívkou, zavraždil ji Norman převlečený do máminých šatů. Odstranil vetřelkyni de facto jako nástroj zlobné a nenávislné matčiny vůle...

Uf! Je to dokonalé, děsivé, nádherné, ačkoliv od vzniku filmu uplynulo více než půl století!

Už jsou zase spolu

Naopak realita Geinovy závěrečné vraždy a jeho následného dopadení znamená názornou ukázkou dějového materiálu, který scenárista nebo režisér nesmí nikdy použít – pokud nechce vyhnat našťavaného diváka z kina či od televize.

Je to vlastně nudná próza, málem jako z černé kroniky: 16. listopadu 1957 využil Gein vhodné chvíle a zastřelil z pušky osamělou majitelku krámečku paní Wordenovou, u které si kupoval objednanou nemrznoucí směs. Po činu odvezl její mrtvolu autem na svůj odlehlý statek...

Téhož večera se vrátil Frank Worden z lovu jelenů a našel opuštěný krám bez manželky, zato kaluž krve na podlaze. Na pultu ležela nedopsaná účtenka na nemrznoucí směs, pro Wordena tak nebyl problém vzpomenout si, kdo si zboží objednal. Když policie vnikla do Geinova domu, našla bezhlavou mrtvolu paní Wordenové. Tělo viselo na háku, kůže z nohou byla už stažená...

Analytici, zkoumající psychiku sériových vrahů, říkají, že někteří pachatelé jsou už tak unavení a zděšení z vlastních činů, že touží po dopadení a dělají (pod)vědomé chyby. To určitě nebyl Geinův případ, nicméně primitivní, až zpackaný modus operandi se mu pro tentokrát osudově nevyplatil – a vedl k senzačnímu odhalení zabijáka zhruba patnácti lidí.

Gein, jemuž vedle nekrofilie a fetišismu napočítali psychiatři dalších pět sexuálních úchylek, dostal trest doživotí. Zemřel v roce 1984 na rakovinu, do poslední chvíle dával zájemcům rozhovory, které si nechal dobře zaplatit.

Z „domu hrůzy“ se stalo kultovní místo, Geinovo náradí se draze prodávalo na burzách jako hrůzostrašné relikvie. „Psycho“ Edward je pochován na plainfieldském hřbitově, v těsném sousedství své milované i obávané matky.

Vraťme se domů, do českých vražedných luhů a položme si otázku: Jak by si asi vedla česká mladistvá vražedkyně a transsexuálka Daniela, kdyby měla k dispozici Geinův opuštěný a rozlehlý statek?

To ať posoudí čtenář sám, stěžejní informace mu nabízí čtvrtá kapitola tohoto svazku *Panoptika*, nazvaná *Příliš mladí na vraždu*.

Dichtung und Wahrheit

Do jaké míry lze srovnávat autentický kriminální případ s jeho pozdějším uměleckým ztvárněním?

Jsou to dva zcela rozdílné pohledy na zkoumaný subjekt zločinné události? Dva světy?

Domnívám se, že nikoliv. Už jen proto, že odborní poradci těchto filmových či televizních snímků se rekrutují z řad policie, na dotyčných kauzách mnohdy vydatně spolupracovali.¹⁰

Ovšem pozor, roubování reality originálu do scénáře není snadné. Dramatické dílo má své zákony a kánony, detektivka je v tomhle ohledu možná ještě náročnější – tedy pokud ji chcete udělat důmyslnou a napínavou.

Co třeba taková kauza sedminásobného vraha Václava Mrázka? Proč ještě *story* černě oděného mužika, pichlavých očí a strašlivých skutků nespátřila filmové plátno?¹¹

Jako úskalí v cestě za věrnou dramaturgií autentického případu vidím mimo jiné časové rozpětí pěti let, kdy umíraly oběti střelce s pistolí Walther. Vždyť mezi druhou a třetí vraždou existovala více než dvouletá proluka!

A to není zdaleka všechno... Jak se vypořádat s banální příčinou, která Mrázkovi pomohla – navzdory všem bezpečnostním opatřením – zmizet z Chomutova?

¹⁰ S „panoptikálními“ kauzami sexuálních vražd souvisejí dvě jména: Josef Vaněček působil jako poradce u Schulhoffova filmu *Vrah skrývá tvář*. Karel Pilař pracoval v analytickém týmu objasňujícím vraždu Annelore Feixové a zatýkal jejího vraha Drábka (viz 1. díl, kapitola *Zaváté stopy*). Do Pilařovy filmografie patří např. další Schulhoffův snímek *Vím, že jsi vrah* či titul *Smrt stopařek*.

¹¹ Viz Panoptikum, 1. díl, kapitola *Smrták bloudí krajinou*.

Prolog

Jak naložit s *předehrou*, tedy první vraždou mladé ženy, vlastně ještě dítěte, spáchanou údery tupého nástroje do hlavy, jež se odehrála na Karlovarsku, tedy v jiném kraji?

Jak vyřešit poslední loupežnou vraždu ve Svinařově, co si počít s mordem jaksi *navíc*?

A co Mrázkovo banální dopadení, když jako tuctový zlodějíček vykrádal drobné z kapes oděvů v hornické šatně? To má být nějaké *drámo*? Velké finále?

Myslím, že tvůrci filmu *Vrah skrývá tvář* vyřešili popsany problém šťastně, tj. jakousi „volnou dramatizací“:

Venkovské kulisy příběhu – od rekreačních chatků, kam docházela za manželskou nevěrou jedna z obětí, přes někdejší zámek se služebním bytem správce a ordinací místního praktického lékaře, až po hromady hnoje na dvoře státního statku s mudrujícími zemědělci – to vše je prostředí zajímavé svou syrovostí a taky zalidněné slušnou řádkou podezřelých. S vraždícím deviantem pod maskou tuctového človíčka, samozřejmě ještě neodhaleným, se setkáváme hned v expozici příběhu. Tak jak to má ve správné detektivce být.

Kámen v ruce

Odborný poradce filmu major Josef Vaněček, který měl velký podíl na odhalení zločinů Václava Mrázka, označoval snímek *Vrah skrývá tvář* za volnou dramatizaci autentického případu sedminásobného vraha, sadisty a sériového znásilňovače.

Najdeme společné rysy? Ty vzdálené určitě ano, bláznivý Michal může mít předlohu v dementním jedinci, který se v průběhu vyšetřování doznal k jedné z Mrázkových vražd. Kriminalisté nakonec zjistili, že pro dobu činu měl betonové alibi, nebylo ovšem snadné ho jako podezřelého s definitivní platností vyloučit. Dodnes zůstalo tajemstvím, odkud se nahlouplý človíček některé detaily dozvěděl.

A co přečaplický transformátor? Major Vaněček vzpomínal, že režiséra Schulhoffa inspirovalo, že dva Mrázkovy činy – vražda a pokus vraždy – byly spáchány v blízkosti tohoto typického elektřárenského domečku.

Umístil proto jednu z filmových obětí právě do takové stavby. Film se časem stal „realitou“ a řada lidí je přesvědčena, že jednu z mrtvol Mrázek skutečně ukryl dovnitř, přestože ve skutečnosti ležela oběť hezkých pár metrů opodál na poli, ve vojtěškovém porostu.

Na škodu jistě není, že vražednou zbraní není ve filmu pistole, ale kámen. Umocňuje to pachatelův nevynalézavý, přesto děsivě fungující stereotyp. Co víc, střelná zbraň činí z útočníka kohosi výjimečnějšího (v šedesátých letech minulého století určitě), kdežto vhodný kámen může sebrat ze země každý.

Před lety jsem hovořil s vynikajícím scenáristou a dramaturgem Václavem Šaškem, důležitým mužem české filmové vlny z šedesátých let minulého století. Měl kdysi v úmyslu napsat o kauze Mrázek scénář, ale z různých důvodů z projektu sešlo.

Vyprávěl mi, jak by si představoval leitmotiv snímku: „Mrázek vyhledával svoje příští oběti během dlouhých, jakoby bezcílných projížděk na kole. Tohle se musí dostat divákovi pod kůži... Pak už stačí jen polodetail na nohy v kalhotách a botkách, na otáčející se dráty bicyklu, to vše podmalováno dramatickou hudbou – a divák rázem pochopí, že vrah je zase na lovu!“

Nu, nestalo se.

Smrt pod Skalnatým plesem

„Ujišťuju vás, že já bych na opravdovou vraždu do biografu nešel, byla by to totiž hrozná nuda,“ říká přesvědčeně kriminalista Zeman jistému filmovému režisérovi...

Už je to tak, objasňování sexuální vraždy se nevyhnulo ani problematickému, ještě spíš vyľhanému televiznímu seriálu o majoru Zemanovi.

Díl *Tatranské pastorale* patří ovšem k těm jednoznačně lepším, je to detektivka se vším všudy, byť si tvůrci z autentického případu převzali jen základní syžet:

Do Vysokých Tater jezdí běžní turisté pro radost a zážitky, nikoli pro smrt. Bohužel, Miladě Drexlerové, devatenáctileté studentce z Rokycan, se povedlo to druhé a nechtěně tak vstoupila do historie tuzemské kriminalistiky.

V úterý 28. července 1964 našli její tělo pod Skalnatým plesem, na trase užívané v zimě jako lyžařská sjezdová dráha pro ženy. Mrtvola ležela v kosodřevině, oblečena jen v blůzce, ostatní oděvní svrčky byly přes ni přehozeny. Příčinou smrti bylo udušení z uškrcení, vražedným nástrojem se staly podprsenka a silonový šátek, utazené na uzel kolem krku. Pachatel vykonal na oběti soulož.

Případ patří mezi letité pomníky, zločin je už dávno promlčen, katarze vrahova potrestání se tedy nikdy nekonala. Košičtí kriminalisté v průběhu šetření zjistili, že Drexlerová se měla setkat na Štrbském plese s nějakým svým známým, který měl za ní přijet z Čech autostopem.

Nedlouho před vraždou náhodní svědci skutečně viděli, jak Milada stoupá s jakýmsi mladíkem vzhůru na Štrbské pleso. Popis podezřelého? Věk ve stáří 24–27 roků, výška asi 180 cm, štíhlá postava, podlouhlý obličej, spíš světlé vlasy česané dozadu. Mluvil česky, v koženém pouzdře nesl fotoaparát.

Poslední stopa případu patří předmětům, které vrah odcizil oběti a později zahodil. Pod mostem v obci Spišské Teplice ležely součástky oděvu Drexlerové, blízko na poli se válel její občanský průkaz.

U Olomouce, v okolí státní silnice ve směru na Prahu, se zas našly tehdy používané kupony autostopu (naopak zmizela legitimace autostopu, vydaná na jméno zavražděné v Rokycanech). Kriminalisté z nálezu věcí logicky usoudili, že pachatel se po činu vracel do Čech, cestou se zbavoval nepotřebných věcí nebo takových, které by ho usvědčovaly.

Jel po vlastní ose?
Nebo skutečně vraždil onen stopař s fotoaparátem?
A přijde vrah do kina?

Tvář v zrcadle

Poslední otázka už patří ke zmíněnému majoru Zemanovi, jedná se o 22. díl, podle seriálové chronologie spadající do roku 1965. Jak už bylo řečeno, není to zdaleka jediná odlišnost od reálu, zmiňme proto děj jen stručně:

Ambiciózní filmový režisér se rozhodne natočit hraný, přesto velmi autentický, téměř dokumentární snímek o neobjasněné vraždě mladičké české turistky Jiřiny Drahotové v Tatrách. Věří, že mediální humbuk přiláká mezi filmaře skutečného vraha, však taky scénář nese titul *Vrah přijde do kina*.

Zeman s podobným kejklářstvím bytostně nesouhlasí a do Tater – coby jakýsi odborný poradce – odjíždí vlastně na rozkaz nadřízeného plukovníka Pavláška.

Události se nakonec vyvinou jinak, než milý rejža předpokládal, nicméně Zeman skutečného vraha odhalí. Překvapivě nešlo o sexuální zločin, ten byl jen fingovaný – vraždila provozní hotelu Hornáková v podání Viery Strniskové, která chtěla zažehnat skandál a odstranila poněkud svobodomyšlnou dívku, která přistihla jejího manžela (zahraného Štefanem Kvietikem) při krádeži peněz v hostinském pokoji.

Tento díl postrádá obvyklé zemanovské politizující prvky, soustředí se na samotný děj, a tak jde o velmi slušné filmařské řemeslo.

Mezi nejsilnější momenty patří, když maskér upraví první den natáčení herečku Bětákovou do podoby mrtvé Drahotové, včetně paruky.

Dílo se podaří...

Mladá herečka zírá na svůj obličej, na vlasek se teď podobající zavražděné dívce! Bětáková alias Drahotová (jde o dvojroli) zváží,

jakýmsi šestým smyslem začíná tušit, s čím si zahrává. Že možná není radno vyvolávat duchy ze záhrobí, natož násilně usmrčenou oběť!

Zemanovský seriál je vskutku dítětem své doby. Jelikož představitelka dvojrole zavražděné oběti a herečky Eva Píchová emigrovala, považovala komunistická cenzura za potřebné její jméno ze závěrečných titulků vystříhnout...

Film se pak během televizního vysílání vždy na zlomek sekundy zadrhnul, pak poskočil, včetně hudebního doprovodu, vzápětí už zase běžel nerušeně dál. Jako by se nic nestalo... Jak typické!

Ani moc nekřičely...

Naopak komplexní poučení *Dichtung und Wahrheit*, štedrou analýzu uměleckého ztvárnění sexuální vraždy, nabízí **případ Miroslava Somory** (narozen 1944), z Tepličky nad Váhom, řidiče nákladního automobilu, který v **ranních hodinách prázdninové neděle 8. srpna 1976 pod vlivem své sadistické deviace zavraždil dvě mladé Slovenky z Trenčína – Vieru Kukulskou a Tatianu Gangurovou.**

Kriminalistickým pomníkem se kauza nestala, zato jí filmaři vystavili impozantní „mohylu“ v podobě úspěšného a televizními stanicemi neustále reprízovaného snímku *Smrt stopařek*.

Pohledme tedy zšeřelým sálkem kina na obdélník stříbrného plátna. Dnes po něm poteče umělá krev...

Tenkrát v srpnu 1976, na místě činu, to bohužel bylo v reálu. Miroslav Somora kráčel vstříc *jícnu tmy* a podal o tom vcelku upřímnou výpověď:

„Od rána jsem měl zvláštní pocit neklidu, který znám prakticky od dětských let. Jde o jakousi bolestnou úzkost, něco uvnitř jako by mě svíralo. Pak mám zase pocit, že se vznáším nad oblaky, že jsem jakoby mimo svět, ale není to nic příjemného, ta úzkost mě drží pořád.

Podnikové auto jsem měl přes víkend k dispozici, nepřišel mi totiž závozník, se kterým jsem měl odvézt z areálu Matice slovenské v Martině nějaké těžké koberce do Žiliny. Cestování a řízení auta

mě baví, doufal jsem, že mě víkend, strávený bezcílným cestováním, zbaví zmíněné úzkosti.

V neděli 8. srpna 1976, brzy ráno, jsem se dostal k trenčínskému nádraží. Tam, v blízkosti parku, mě stoply dvě mladé ženy, jestli bych je nesvezl do Strečna. Souhlasil jsem. Dívky krátce po nastoupení usnuly. Najednou jsem si s hrůzou uvědomil, že mě ty mladé ženy přitahují, že s nimi budu chtít souložit, a to za každou cenu, i kdyby se mělo stát cokoliv.

Začalo svítat a já jsem odbočil na nějakou polní cestu, kde jsem zastavil. V kabině pod sedačkou jsem měl utahovací klíč, dlouhý asi 30–40 centimetrů. Vzal jsem ho do pravé ruky a obě dívky jsem začal bít utahovačem do hlavy. Každou jsem uhodil vícekrát, přesně nevím. Ani moc nekřičely a zůstaly bezvládně ležet, jedna pod sedadlem, jedna se zaklínila na sedadle.

V kabině jsem měl taky kuchyňský nůž, který jsem s sebou už delší dobu vozil, s ostřím dlouhým asi 30 centimetrů. Tímto nožem jsem začal obě bezvládně ležící dívky bodat. Kam a kolikrát jsem každou bodl, se už nepamatují, bylo to ale vícekrát.

Potom jsem vzal ze sedačky spolujezdce montážní lampičku, u které byla dvoulinka. Tu jsem rozřezal a dívky svázal na rukou a na nohou, kolem krku jsem jim uvázal smyčky. Proč jsem je svazoval, když jsem věděl, že jsou mrtvé, nedokážu vysvětlit. Možná to bylo v afektu, který ta vražda ve mně vyvolala. Možná, že jsem to udělal kvůli pozdějšímu transportu těl.

Potom jsem začal rvát z obou dívek jejich oblečení, včetně spodního prádla. Věděl jsem, že můj velký vůz může vypadat na polní cestě podezřele, proto jsem zase z toho místa vyjel. Vracel jsem se k Trenčianským Teplicím a cestou jsem vyhazoval oblečení a věci dívek, což mi trvalo až k Hornímu Srní.

Mezitím jsem ale zastavil někde u Ilavy na odpočívadle a na jedné z mrtvých dívek jsem vykonal soulož. Trvalo to asi tři minuty, nevím, se kterou z těch dvou jsem souložil.“

Prolog

V závěru své výpovědi Miroslav Somora zmínil, že s oběma mrtvolami v kabině zamířil na Moravu. Ve vesnici Sidonie na moravsko-slovenském pomezí si vypůjčil od jednoho z místních obyvatel lopatu s výmluvou, že potřebuje vyprostit vůz svého kolegy, zapadlý někde v lese.

Somora kupil chybu na chybu: choval se podezřele, dále umožnil zmíněnému svědkovi, aby viděl jeho nákladák – a lopatu nevrátil! To se na venkově neodpouští, takže v brzkém čase měla policie popis pachatele a detaily o jeho voze, naservírované jako na talíři.

Další chyby se vrah dopustil na skládce v Brumově-Bylnici, kde se zdržel asi půl hodiny – příliš dlouho, aby se dokázal zbavit těl bez zvýšené pozornosti projíždějících řidičů.

Stále byla neděle 8. srpna, i tak se pachatelův čas na svobodě krátil. Za necelých čtyřiaadvacet hodin ho žilinská kriminálka zadržela jako podezřelého v garáži na pracovišti a odvezla k prvnímu vytěžení.

Somorova cesta k šibenici se začala rýsovat.

Námět jako dortíček

„Minulou neděli došlo k brutální vraždě Viery K. a Tatiany G., dvou stopařek, které naložil v Trenčíně 32letý řidič nákladního automobilu se slibem, že je odveze do Žiliny. U obce Motešice je však po odbočení ze silnice omráčil montážním klíčem, pobodal nožem a znásilnil.

Vzhledem k tomu, že dívky během krátké doby zemřely, odvezl je do katastru obce Valašské Klobouky v okrese Gottwaldov, kde je zahrabal do odpadové skládky.

Díky všímavosti občana z Brumova, který si jako projíždějící všiml neobvykle zaparkovaného nákladního automobilu a při další jízdě kolem skládky i neobvykle navršené zeminy, a díky rychlému zásahu pracovníků Bezpečnosti a provedení potřebných vyšetřovacích úkonů a důkazů, byl pachatel v krátké době vypátrán a usvědčen.“

Nedlouho poté, co tato zpráva odstartovala 13. srpna 1976 svou cestu sdělovacími prostředky, objevily se v zájmovém periodickém

tisku, jako byly časopisy *Kino* nebo *Záběr*, první zmínky o tom, že případ dvou zavražděných stopařek bude natočen pro filmové plátno.

Filmaři si museli být jisti enormním zájmem divácké veřejnosti, navenek se ale dušovali a zaklínali, že jim nejde o pouhou senzaci, ale prevenci – především že chtějí upozornit masovou a přitažlivou formou tisíce dalších stopařek, jakému nebezpečí se nerozvážně vystavují.

Nic nenamítal ani rezort vnitra, přesně řečeno příslušný odbor Hlavní správy Veřejné bezpečnosti, jehož souhlas byl pro umělecké pracovníky v totalitním státě klíčový... Vždyť bylo čím se pochlubit, objasnit takovou kauzu během několika desítek hodin znamenalo velký úspěch!

Zachránil jsem vám život!

Scénář snímku *Smrt stopařek* napsali Vojtěch Měšťan a Jindřich Polák, režii měl Jindřich Polák, jako odborný poradce figuroval již zmiňovaný major Karel Pilař.

Vzhledem k dobré informovanosti potenciálních diváků o případu nemohli jít tvůrci cestou klasické detektivky, takže zvolili cestu otevřené krimi. Nepohrávali si s nakupením falešných stop, nesnažili se zastírat, že hledaným vrahem je řidič nákladáku a nikdo jiný. Dokonce – prospěšně – věnovali dobrou půlhodinku tomu, aby pachatele Charváta představili divákovi ještě před spácháním zločinu. Kriminalisté se tak objeví na plátně teprve v druhé půlce případu!

Charvát je vazba, udělaný chlap, má za sebou už šest „ostrých“ měsíců kriminálu pro ublížení na těle, v zaměstnání není příliš oblíben pro svou násilnickou povahu. Hned v úvodních metrech filmu jsme svědky, jak Charvát znásilní jednu stopařku. Oběť je mu však celkem po vůli, což vede k Charvátovu zklamání, jako sadistu ho to bez křiku oběti „nebaví“.

Přes toto všechno není Charvát vyličen jako černočerný typ vyvrhele a asociála. Hraje si rád s malým Michalem, synem své bytné,

Prolog

pokouší se též o její přízeň, rád by se začlenil mezi tzv. slušné lidi. Co je upřímná snaha? Co je jen předstíraná póza laskavosti a srdečnosti?

Každopádně mladá bytná podnájemníka *nemusí*, odmítá jeho dvoření a sblížování. Právě jeden takový nezdar ho přiměje k toulavé noční jízdě (forenzní odborníci nazývají tento psychický stav „zlobná rozlada“) – až dojde k setkání se dvěma studentkami, kterým ujel vlak.

V naskočení do už rozjíždějících se vagonů jim zabrání železniční zřízenec se slovy: „Zachránil jsem vám život, holky pitomý!“ Ale kdepak zachránil, vždyť Charvátovo auto právě toulavě projíždí kolem nádražní budovy...

Charvát spáchá svůj zločin. Ve filmu je mnohem drsnější než v Somorově reálu, žádný milosrdný spánek uondaných stopařek v kabině řidiče se nekoná. Naopak oběti prožijí sadistovu agresi od první do poslední chvíle, nervozitu z podivně dvojsmyslných vyhrůžek, strach, pláč a finální zmítání se v rdousících kleštích silných pachatelových paží.

Charvát se ukojí a s mrtvými dívkami jezdí pustou a vylidněnou krajinou nedělního rána. Hledá místo, kde by se obou těl co nejbezpečněji zbavil. Nakonec zvolí odpadovou skládku poblíž obce Klokočná. Podivně zacouvaný nákladák však vidí jakýsi lesák, jeden z cestujících projíždějícího autobusu.

Charvát dívky svlékne a odstraní rovněž všechny jejich věci, které by mohly napomoci identifikaci. Po ukrytí těl se vrací do místa svého bydliště a pracoviště, kde si šikovnými figly získá vcelku věrohodné alibi.

Rozpůlený film

Jestliže jsme byli až doposud svědky vynikající detektivky s dramaticky zrychlujícím spádem, podmalovaným znamenitou hudbou Karla Svobody, láme se film příchodem kriminálky na scénu viditelně k horšímu.

Vinu na tom nese nepřesvědčivě napsaná a tím pádem i nepřesvědčivě zahraná postava hlavního vyšetřovatele (Zdeněk Buchvaldek), přesně řečeno nepovedená ve scénách, které ho měly ukázat rádobu z lidské stránky. Proč? Je snad práce kriminalisty odosobněná, „nelidská“?

Vyšetřovatelovy rozmluvy s manželkou a psychiatrickou v jedné osobě působí křečovitě, korunu všemu nasadí moment, kdy manželce zavolá matka a kriminalista se před hlasem tchyně *žertovně* ukrývá za záclonou...

Ale vraťme se k pořád ještě umně vyvedené detektivní linii filmového příběhu: Všíímavý lesák z autobusu se vydal na skládku a učinil tu hrůzný objev. Pitevní nález zní na uškrcení ze zardoušení, doktor upozorňuje kriminalistu na zajímavý otisk sevření palce: „Jako by s tím prstem nebylo něco v pořádku, nějaké zranění či co...“

Scény z pitevně se natáčely v prostorách Ústavu soudního lékařství na pražském Albertově,¹² kde jsou k filmařům odjakživa vstřícní. Nechme zaznít autentickou vzpomínku forenzní znalkyně MUDr. Aleny Lysenkové:

„Soudního lékaře tu představoval herec Milan Klásek. Zarazilo nás, když jsme ho viděli – přišel zarostlý, jakoby ošuntělý, se špinavými botama... Náš pan docent Strejc, vždy akurátní pán, mu nabídl svoje holicí propriety, také řekl, že se postará, aby mu ty boty někdo vyčistil. Herec Klásek se rovněž zarazil: *Ale když já to mám v roli!*

Říkali jsme si pak s panem docentem: Tak takhle nás chce vidět svět?“

Snajper u benzínky

Kriminální linie filmu nabírá obrátky:

Pátrání po nákladním vozidle přivede kriminalisty až do Charvátova podniku. Letmo se s ním i setkají, jenomže pro tentokrát vrah

¹² Mezi zdejší pitvané „celebrity“ patří nesporně Otýlie Vranská, oběť do dnes neobjasněné kauzy z roku 1933, viz *Panoptikum*, 1. díl, kapitola *Slečna v kufrech*, dále Jan Masaryk a K. H. Frank.

Prolog

vyklouzne – jezdí už s jiným vozidlem. O výměně automobilu jde řeč prakticky od začátku filmu, takže tento scenáristický tah působí zdárně a věrohodně.

Charvát pálí doma v kotli šatstvo dívek i jejich doklady. *Hrou náhody* mu nepozorovaně vypadnou památeční hodinky, které jedna z obětí nosila na krku.

To je podle mě nejvážnější faux pas scénáře, které neměla dramaturgie za žádnou cenu připustit. Vždyť kolik už takových usvědčujících věcíček museli pachatelé pod knutou scenáristické zvůle ztratit!

Vyšetřování zločinu se blíží cíli – a zdárně odpovídá policejní praxi. Jedna linie patří pátrání po nemocnicích, kdo z možných pachatelů se v poslední době podrobil operaci palce na levé ruce. Detektivové si včas uvědomí, že neexistují jen civilní a vojenské špitály, nemocnice jsou i vězeňské...

Druhou linii tvoří televizní pátrací relace Federální kriminální ústředny o vraždě u Klokočné. Autentický major Jirsák v ní detailně veřejnosti popíše ony památeční a pachatelem ztracené hodinky...

Ty už ale našel malý Michal, přesně vzato má je teď v držení jeho matka – a pohled na obrazovku jí ozřejmí, jaký podnájemník se jí uhnízdil pod střechou!

Než však stačí vše oznámit policii, klepou kriminalisté už sami na její dveře. Za těmi ovšem stojí i Charvát, kterému je jasné, že byl odhalen. Unese Michala jako rukojmí, snaží se dostat přes hraniční čáru.

Tenhle státobezpečnostní apel ve stylu majora Zemana – *Vidíte, soudruzi, jací darebáci nám utíkají z republiky na Západ!* – si mohli tvůrci odpustit.

Definitivní rozuzlení filmu přinese zastávka u příhraniční benzinové pumpy, kde jeden ze snajprů ministerstva vnitra prostřelí Charvátovi mozek. Nevím ovšem, jestli jde – navzdory Michalovu únosu a výhrůžkám pachatele, že zabije rukojmí – o napínavou scénu.

Spíš se cynicky zeptám: Už jste v nějakém filmu viděli na závěr násilně umřít dítě?

„Zažil jsem i větší náhody...“

V půli osmdesátých let minulého století jsem pro účely své diplomové práce na FAMU „Skutečné kriminální případy, zpracované filmem a televizí – porovnání fikce a skutečnosti“ udělal s emeritním majorem Karlem Pilařem rozhovor.

I poté jsme se několikrát setkali, pokaždé jsem musel ocenit, jak z bohatého rezervoáru vzpomínek a profesních zkušeností dokáže můj společník čerpat:

„Třiadvacet let jsem se jako pracovník celostátního úřadu vyšetřování podílel na objasňování vražd na území Československa. A tak se moc nedivte, že detektivky moc nečtu ani na ně nechodím do kina. Obzvlášť nemám rád tu variantu, kdy případ vyšetřuje dvojice detektivů, z nichž jeden je chytrý a druhý zas hloupý. Takzvaná komika jejich dialogů mi připadá dost laciná.“

– *Nicméně v titulcích filmu Smrt stopařek figuruje vaše jméno...*

„Ano, na druhé straně jsem se zúčastnil jako odborný poradce natáčení řady kriminálních filmů, z těch divácky oblíbených bych kromě *Stopařek* jmenoval *Vím, že jsi vrah* režiséra Schulhoffa.“

– *Skutečný případ a filmový příběh se k sobě někdy mají jako oheň a voda. Jak se známé Dichtung und Wahrheit projevilo ve snímku režiséra Poláka?*

„Smrt stopařek se od skutečného případu příliš neliší. Miroslav Somora alias Charvát byl skutečně trestán, ovšem za sexuální delikt, byl ale ženatý a měl rodinu. Souhlasí dokonce i to, že s jednou ze znásilněných obětí – ve filmu je to ta, co ji pachatel znásilní hned na začátku – udržoval pak ještě nějakou dobu důvěrný vztah.

Dovedete si asi představit, jaké šly na dotyčnou dámu mdloby, když se dozvěděla, že Somora je pachatelem dvojnásobné brutální vraždy se sexuálním podtextem!

Oběti této zmiňované vraždy byly Slovenky, měly věk kolem dvacítky, ale byly už zaměstnané, obě v Praze. Nešlo tedy o žádné studentky, ale pracovnice státní organizace, které v rámci dovolené

se vrátily domů na Slovensko. Chtěly se připojit k turistické partě vrstevníků, co měla namířeno do místních hor. Ve filmu jde o školní výpravu na výletě, takže i tady se rýsuje určitá shoda.

Souhlasí i relativně dlouhé pachatelovo hledání, kam oběti schovat, včetně způsobu prozrazení. Dotyčný občan z Brumova se domníval, že si řidič nákladáku schovává na skládce nějakou upytlačenou vysokou, na zpáteční cestě proto zastavil, aby mu zvěřinu vyfoukl...

Alibi? Žádné zvláštní alibi si Somora nedělal a ani nemusel, v jeho podniku byl takový nepořádek, že příkazy k jízdě se vyplňovaly jen bianco. Žilinský vrah si proto klidně jezdil za černotou až do Bratislavy nebo do Znojma, v noci mu nákladák většinou parkoval před domem.“

– Kdo byl na tom z hlediska zajištěných a možných stop lépe: Pilař, nebo Buchvaldek?

„Měli jsme k dispozici mnohem méně stop než filmoví vyšetřovatelé, to každopádně. Věděli jsme jen, že nákladák byl značky Roman a jakou měl přibližně barvu. Pátrání po automobilu probíhalo po celé republice, pochopitelně, že nejrychleji a nejdůkladněji jsme se snažili mít zmapovaný okres, kde byly dívky viděny naposledy. Odtud by se vycházelo, což je běžná praxe, ve stále širších a širších soustředných kruzích.

Miroslav Somora byl vytypován a dopraven k výsledku, během kterého se doznal. K podezření přispělo, že svou kabinu umyl vodou a chystal se ji přestříkat čerstvou barvou. Když jsme i tak našli krevní stopy obětí, měl Somora pramálo šancí k vytáčkám nebo lžím.

K zatčení pachatele došlo v pondělí 9. srpna, tedy ve velmi krátkém čase, vlastně ještě ten den, co jsem se byl podívat na oběti v brněnské pitevně. A večer jsme už měli jeho kompletní doznání v přítomnosti obhájce... Žádná dramatická honička nebo dokonce únos se tedy nekonaly.“

– Filmovým důkazem číslo jedna byly ztracené hodinky jedné z obětí. Šlo o hodně velikou licenci?

„No, taková náhoda asi je trochu přitažená za vlasy, ale zas bych se na autory tolik nezlobil. Během své praxe jsem se setkal s řadou ještě neuvěřitelnějších náhod a chyb. Život si v nich občas až zvráceně libuje:

Jeden pachatel ztratil poblíž místa sexuální vraždy, která se odehrála v lese, vlastní hodinky. Protože byly drahé, šel se na ně vyptávat na Veřejnou bezpečnost. Že prý ho kritické noci někdo přepadl a oloupil.

Jiný pachatel nechal u mrtvoly svou silně zakrvácenou košili. Bylo léto, velké horko, chlap *nahoře bez* by asi nikoho moc nezajímal. Je-
nomže vrah omylem nechal v náprsní kapsičce košile vlastní občanský průkaz! Uznáte, že s něčím takovým by asi chudáka scenáristu shodili na Barrandově ze schodů!“

– *Stala se ještě nějaká zajímavost z hlediska uměleckého ztvárnění autentického případu?*

„Už jsem někde slyšel, že režisér Polák nemohl pro roli Charváta alias Somory sehnat českého herce – všichni prý mu odmítali se slovy *Takovou bestii hrát nebudu!*

Prosím vás, už jste viděl herce, který odmítl hlavní roli? Co já vím, pachatele měl hrát Petr Kostka, moc se na tu roli těšil, ale rejža si nakonec vybral u nás prakticky neznámého polského herce Perepeczka.

Když jsem Perepeczka uviděl, dosti jsem se podivil... Miroslav Somora byl o něco drobnější, ale v obličejí si byli s Perepeczkem velice, velice podobní. Přitom vím, že režisér Polák se osobně nikdy se Somorou nesetkal a nikdy neviděl ani jeho fotografii.“

Co dodat?

Miroslav Somora byl odsouzen k trestu smrti. Poprava se konala 9. února 1979. Film, popisující jeho krutý čin, dodnes reprizují televize.

Spolu se Schulhoffovými snímky s ústřední postavou majora Kalaše patří k notoricky obehrávaným a divácky nejznámějším tu-zemským detektivkám.

Prolog

Prevence – pokud to s ní mysleli tvůrci skutečně seriózně – ovšem ztroskotala. Stop se stal pro mladé lidi nevykořenitelným životním stylem, v dobrém i ve zlém.

O tom, že Viera a Tatiana zdaleka nebyly prvními, ale taky zdaleka ne posledními stopařkami, které mávly rukou vstříc své Smrti, pojednává i tento díl Panoptika sexuálních vražd.¹³

¹³ Viz Panoptikum, 2. díl, kapitola *Jako plamen svíčky*.

Bratři jak se patří

Vykřikla o pomoc. Její razantní ječivý hlas proletěl nočním parkem až k vzdálenějším domům u tramvajové dráhy.

Naštvalo ho to. Přitáhl si drsným pohybem její hlavu a podíval se jí výhrůžně do tváře.

Našel v ní víc vzteku než strachu. Skoro ho to potěšilo, rád lámal ženský vzdor.

„Naposledy tě varuju. Jestli budeš řvát, uškrtím tě.“

„To neuděláš!“ odsekla.

Během několika minut byla mrtvá.

Případ I – Asi mi vypadnul mozek

Už kamarádi pomalu stárnem

a nad svým mládím jen rukou mávnem...

Salonkem se nesl nesourodý zpěv zhruba tří desítek hlasů, občas zadrnkala i kytara, připomínající vousaté, ale pořád oblíbené semaforové *šlágry*.

Šlo o večírek již postarších abiturientů, připomínajících si v sobotu 11. dubna 1981 v hotelu Beránek na pražských Vinohradech čtyřicáté výročí úspěšného zdolání maturitní zkoušky.

Nad stoly obtěžkanými obloženými mísami, příbory a sklenicemi nejrůznější velikosti i obsahu nicméně pulzovalo veselí poněkud křečovitého charakteru.

Místností totiž stále kroužila neodbytná letka už několikrát nahlas vyřčených, nicméně nezodpovězených otázek:

Dáša nepřijde?

Kde je Dagmara?

Co je s ní?

Nikdo nevěděl, telefon v bytě volané spolužačky jenom vyzváněl. Nepřítomnost jedné z klíčových organizátorek srazu představovala záhadu, jejíž rozluštění sotva přinese něco dobrého.

Pak ale přišel neočekávaný šok, který proměnil atmosféru večírku na jakési absurdní divadlo. Začal se odvíjet hororový sen, ze kterého nešlo vyváznout vítaným probuzením...

V salonku se totiž objevili příslušníci kriminální služby. Chovali se korektně, ale nesmlouvavě, ztotožnění s faktem, že jejich příchod zcela rozvrátí oslavné pocity abiturientů. Což se taky brzy naplnilo, tenká vrstvička pohody maturitního večírku pro pamětníky nenávratně zmizela.

Dáša je mrtvá!

Kriminálka vyšetřuje vraždu!

Dagmaru někdo zavraždil!

Zpráva o násilné smrti 59leté RNDr. Dagmar Mitášové všechny přítomné vyděsila a ochromila. Závažnost chvíle umocňovaly otázky vytěžujících kriminalistů.

Detektivové si museli, aspoň zprvu, zamnout spokojeně rukama: Tolik svědků pohromadě!

Jenomže pospolitost třídy už dávno odvál čas, spolužáci se vesměs nestýkali a poslední maturitní sraz se odehrál před deseti roky. Zajímavých informací k čerstvě přervanému životu oběti bylo poskrovnu. A počet těch, které by detektivy možná popostrčily blíže k vrahovi a jeho motivu, se blížil nule.

Když detektivové odjeli s nepořízenou, rozpadl se maturitní večírek na padrt. Zdrželi se jen ti, co chtěli uklidnit rozbouřené nitro ostřejším douškem. Panáky vodky nebo gruzínského koňaku ovšem jen iniciovaly další znepokojivé otazníky:

Kdo chtěl nebo potřeboval Dášu zavraždit?

Proč by ji někdo tolik nenáviděl?

Jenomže – co vlastně o Dagmar víme?

Lepší pořízení s informacemi neměli detektivové ani ve sporém rodinném kruhu oběti.

„Naposledy jsem s dcerou hovořila telefonicky v pátek asi kolem sedmé večerní,“ uvedla matka oběti Růžena Poncová (narozena 1897), bydlící na Žižkově v Ostromečské ulici.

„Řekla mi, že se chce dodívat na nějaký pořad v televizi a domluvily jsme se, že si ještě zavoláme kolem 22. hodiny. Dcera už ale telefon nezvedala, její číslo jsem už vytáčela marně. Neobjevila se u mě ani druhý den s jídlem, což se předtím nikdy nestalo.

Požádala jsem proto telefonicky synovce Rudu, který bydlí na Vinohradech, aby mě svým automobilem zavezl do dceřina bytu ve Strašnicích. V bytě, v takzvaném velkém pokoji, jsem uviděla Dagmaru. Ležela na břiše na koberci a kolem těla měla velkou kaluž krve.“

Tetinu výpověď doplnil Rudolf Vohralík (1915):

„Dveře bytu nebyly zamčené, jenom zaklapnuté. Když jsme vešli do bytu, teta Poncová mně řekla, abych se šel podívat do kuchyně a pak malého pokoje. Sama šla do dalšího pokoje, konkrétně toho velkého vpravo.

Sotva jsem vešel do kuchyně, slyšel jsem tetu, jak vykřikla: *Tady leží!* Okamžitě jsem zamířil za tetou. Uviděl jsem na zemi Dášu Mitašovou, kolem ní se rozteklo hodně krve. Teta Poncová mi řekla, že Dáša je už studená.“

Ohledání místa činu, v bytě ve druhém patře činžovního domu v Černokostelecké ulici, zahájila pražská mordparta v sobotu 11. dubna zhruba po šestnácté hodině:

„Mrtvola ženy leží na koberci perského vzoru, v poloze na levém boku, levá ruka je umístěna pod tělem tak, že je vidět předloktí... Nohy jsou podélně s osou těla, mírně pokrčené v kolenou... Mrtvola je oblečena do bílého roláku s dlouhým rukávem a černých

dlouhých kalhot,“ můžeme se dočíst v několikastránkovém protokolu.

Na místě činu byl i plukovník JUDr. Milan Vodňanský, který nás už v minulém díle *Panoptika* provázel kauzou dvojnásobného vraha a sériového násilníka Hrnčíříka alias *Fantoma penzistek*.¹⁴ Také tentokrát nám bývalý špičkový kriminalista pomůže dokreslit atmosféru případu svými glosami:

„Ten pokoj na mě zapůsobil. Hlavně velká světlá knihovna přes celou stěnu, kvalitní sbírka gramodesek a magnetofonových nahrávek. Na stěně visely originály i pěkně zarámované reprodukce... Paní doktorka Mitášová byla nesporně kultivovaná žena.“

Ohledání místnosti přineslo zajímavou stopu – na stole u zdi ležela dřevěná polička se třemi vyvrtanými otvory, vedle ní kdosi odložil elektrickou vrtačku. Kolem otvorů ve dřevě bylo vidět poměrně čerstvý náprašek pilin...

Dagmar Mitášová byla domácí kutil, drobné vylepšovačky v bytě jí prý docela bavily, nicméně vrtačku – aspoň podle matky Poncové – nevlastnila.

Možná jí nástroj někdo přinesl. Možná v pátek večer...

Do jaké míry s tím korespondují dva šálky od kávy, odložené v dřezu?

„Hned na začátku jsme si mohli škrtnout loupežný motiv vraždy. Neviděli jsme žádné známky nepořádku či prohledávání, v bytě se volně nacházela slušná finanční částka, snadno jsme našli i poschovávané vkladní knížky,“ komentoval plk. Vodňanský. „Nebo byl pachatel tak rafinovaný a nevzal všechno?“

Podle přítomného lékaře zasadil pachatel oběti nejspíš první ránu nožem zezadu. Což nasvědčovalo jednak pachatelově zákeřnosti, ale taky tomu, že Dagmar Mitášová svému vrahovi důvěřovala. Pozvala ho do bytu, vedla ho do pokoje, nebála se obrátit se vůči návštěvníkovi zády.

¹⁴ Viz *Panoptikum*, 1. díl, kapitola *Muž s pazurama*.

„Byt byl uklizený, čistý, možná až sterilní. Neumyté hrníčky, byt ve dřezu, mi k němu neseděly. Dokázal jsem si dobře představit, jak by se paní doktorka, hned po odchodu návštěvy, na ty dva kousky nádobí vrhla a umyla je. Jenomže...“ dodal s významnou pauzou kriminalista Vodňanský, „tohle už nestihla.“

Strašnický masakr?

Vražda Dagmar Mitášové by tento morbidní přídomek nejspíš zasluhovala, vždyť oběť měla rány na hlavě, hrudníku i na zádech. **Soudní lékaři celkově napočítali pětadvacet bodných, sečných a řezných zranění.**

Podrobněji se o tom zmiňoval pitevní protokol, součást forenzního posudku z odvětví soudního lékařství, vypracovaného MUDr. Stanislavem Hájkem a doc. MUDr. Zdeňkem Gregorou:

„Pitváno tělo ženy o délce 168 cm... Bezprostřední příčinou smrti bylo pohmoždění mozku, způsobené sečnými ranami, které postihly měkké lební pokrývky, kosti lebky, a vyjma jedné rány pronikly všechny do lební dutiny.

Vedle sečných ran do hlavy byly zjištěny bodné rány hrudníku, zad a pravé paže, dále řezné rány v levé dlani a v dlaňové straně prstů obou rukou, dále rány na nose a levé polovině hrudníku, způsobené tupým násilím.

Čtyři z bodných ran pronikly do hrudníku, poranily levou plíci, dvě z nich pronikly plící až k zadní hrudní stěně a způsobily zde roztržení pohrudnice. Třetí z nich poranila kromě plíce levou brániční klenbu a zadní stěnu srdečníku a způsobila krvácení do levého hrudního vaku, kde bylo nalezeno asi 450 ml tekuté i sražené krve.“

Podle názoru soudních lékařů bodné rány předcházely ranám sečným, které měly vzhledem k uvedenému poškození mozku pro oběť bezprostředně rychlý, až ochromující charakter.

Řezné rány na prstech a dlani, kdy se Mitášová, ležící na zádech na zemi, snažila oběma rukama zachytit nůž útočnicka, svědčily o tom, že oběť byla aspoň pro nějakou chvíli schopna obrany. Taky výsledná poloha těla na místě činu by pachateli neumožňovala zasadit bodné rány do všech autentických míst hrudníku.

Jednoznačná vražda v afektu...

Kdo měl na paní Dagmar takový vztek? Kdo ji tak strašně nenáviděl?

Možné výsledky obyvatel domu silně zredukoval stále probíhající víkend, ten první skutečně jarní a paprsky slunce obdařený. Jak velí dávný zvyk Pražanů, skoro všichni nájemníci vyrazili na své venkovské chatičky a chaloupky.

Město opustili i starší manželé Kutarniovi z vedlejšího bytu, stejně tak zbývající sousedé z patra.

Pravda, jejich synátor a nadějný študios nelenil a promptně si pozval domů svou slečnu. Takoví svědci mají většinou nulovou hodnotu, což se potvrdilo i tentokrát:

Mladí lidé našli ve vřelém objetí svět sami pro sebe. Za dveřmi bytu, jen pár metrů od věčně rozestlané postele, mohla zuřit třeba třetí světová válka, milenci by na ni svorně a zvysoka kašlali.

Pouze penzistka, bydlící přímo pod Mitášovou, si vzpomněla, že v pátek kolem osmé večerní slyšela z horního bytu osamocenou dunivou ránu. Byl to pád oběti na podlahu, důsledek první zasazené rány nožem do zad?

Vražednou zbraň kriminalisté na místě činu nenašli. To vyvolalo další sérii otazníků:

Vyzbrojil se pachatel už předem?

Odnesl si svou zbraň, protože jinak by riskoval prozrazení?

Přišel na návštěvu s rozhodnutím vraždit?

To by ale zpochybňovalo scénář vraždy v afektu – pokud by se jí ovšem nedopustil nějaký choromyslný člověk. Tedy jedinec posedlý

utkvělou představou, že Mitášová pro něj znamená jednoznačnou hrozbu, tudíž ji musí nemilosrdně zlikvidovat.

V odpadkovém kontejneru našli kriminalisté černé rukavice. Nebyly zakrvácené – za pozornost ovšem jistě stálo, že z nich někdo vytrhal podšívku.

Rekapitulace života doktorky Mitášové nesla navzdory dvěma manželstvím pečeť samotářství.

„Dagmar vystudovala hydrogeologii. Brali jsme se v roce 1949,“ vypověděl první manžel Jaroslav, muž s titulem inženýra.

„V roce 1955 se nám narodila dcera, bohužel po třech nedělích zemřela. To hodně poznamenalo náš vztah, začaly narůstat neshody, které ukončil o rok později rozvod. Od té doby jsme se prakticky neviděli, nebyl důvod, proč bychom se měli jeden o druhého zajímat.“

Druhé manželství představovalo jen zmarněnou epizodu.

„Brali jsme se počátkem roku 1976, ještě téhož roku v listopadu jsme měli rozvod. Jako tajemník festivalu Pražské jaro žiju světem hudby a umění, Dagmar byla příliš praktická, zajímala se hlavně o peníze,“ uvedl Jiří Pávek. „Rozvod nebyl nějak bolestný, ale taky jsme neměli důvod se dál stýkat.“

Kdo donesl Mitášové elektrickou vrtačku? Nejspíš nějaký *třetí* muž.

Jaká byla jeho skutečná role v životě oběti? Neposkytoval paní doktor širší *servis* než ten ryze řemeslnický? Proč vlastně Dagmara ukončila večerní hovor se svou máti?

„Při pohledu na nabídku pořadů – musíte si uvědomit, že tenkrát vysílala pouze Československá televize, a to na dvou programech – jsme nemohli objevit kolem sedmé večerní nic tak zajímavého, aby Mitášová chtěla odložit telefonický hovor s matkou na později,“ upozornil Milan Vodňanský.

Jinak řečeno – co když se tou dobou návštěvník už nacházel v bytě a důvěrná zábava právě kulminovala?

„Postupně jsme se dostali na stopu jistému inženýru Bezrovi, který pravidelně volával Mitášové do zaměstnání.

Podle kolegyně z kanceláře se spolu bavili naposledy ve čtvrtek 9. dubna, kdy Mitášová inženýrovi připomínala, *aby v pátek nezapomněl vrtačku...*

Z toho kolegyně usoudila, že Bezr přijde za Mitášovou do bytu. Nicméně jí bylo žinantní, aby se Dagmar dál na něco vyptávala.“

První páně inženýrovo vytěžení proběhlo už v neděli, zrovna okopával zahrádku. Z téhle návštěvy, natož z jejích otázek neměl Bezr radost, to vycítili kriminalisté okamžitě. Muž připustil, že Mitášovou zná, před lety spolupracovali na nějakých hydrostavebních projektech.

„Potkali jsme se asi před týdnem v centru města. Ptala se mě, jestli nemám vrtačku, chtěla ji půjčit na nějaké domácí kutění, souhlasil jsem. Hned druhý den si pro ni přišla ke mně do kanceláře, to jsme se viděli naposledy.

Co jsem dělal v pátek? Zdržel jsem se v práci nad nějakým projektem. Domů jsem se vrátil kolem páté odpolední a nikam jsem už ten večer nešel.“

Byla to lež na lež, včetně pátečního alibi. Jak kriminalisté promptně zjistili, dorazil Bezr domů teprve kolem dvacáté hodiny, s výmluvou na služební cestu.

Další výslech proto proběhl už na kriminálce v Konviktské ulici. Jelikož pan inženýr trval na svých bludech, skončil v cele předběžného zadržení.

Z taktického hlediska objasňování vraždy šlo o oboustranně užitečnou pauzu. Jako tolik podezřelých a lživě zapírajících před ním, taky Václav Bezr přes noc vyměkl a šel s pravdou, možná jen její další *verzí*, ven:

„Bylo to tak, že jsem navštívil Dagmar Mitášovou v pátek večer v jejím bytě. Pravdu jsem vám neřekl kvůli manželce, oficiálně jsem se zdržel na služební cestě...“

Co se v bytě Mitášové dělo? Pohostila mě kávou, zdržel jsem se tam asi tři hodiny, snad nemusím všechno rozvádět dopodrobna... Kolem sedmé večerní jí volala matka, asi za další půl hodinu jsem odešel.

Dagmar se mi taky zmiňovala o maturitním večírku, na který se chystá v sobotu. Určitě mi neříkala, že by ještě čekala nějakou návštěvu. Rozloučili jsme se samozřejmě v dobrém, v domě jsem nikoho nepotkal ani neviděl.“

Rozloučili jsme se samozřejmě v dobrém...

Václav Bezr hovořil tentokrát věrohodněji, nicméně nedůvěra ze strany kriminálky byla už zasetá. Proč by nemohl mít důvod k vraždě? Co když se Mitášová z rozpadu dvou manželství nepoučila a chtěla na milenci, aby se kvůli ní rozvedl?

Oponenti verze vraždícího inženýra mávali nesouhlasně rukama. Vždyť sama kolegyně z práce vypověděla, že Dagmar nepůsobila ve vztahu k Bezrovi zamilovaným dojmem. Známost viděla spíš z praktické stránky!

Zmínění oponenti byli však v citelné menšině. Budoucnost pana inženýra Bezra vypadala černě. V očích kriminalistů mu ani tak nepřitěžovalo původní lhaní, usvědčující byla především do očí bijící časová shoda:

K vraždě došlo mezi půl osmou a desátou večerní. Dost málo na to, aby jedna návštěva odešla – a zanedlouho u bytu samotářsky žijící Mitášové zazvonilo neznámé, neočekávané a zabijácky vyladěné individuum s dlouhým nožem!

Takové věci se možná dějí v detektivních románech, ale ne v životě! Inženýr Bezr byl zralý na obvinění z úkladné vraždy.

Stigma černých rukavic

Pak ovšem přišla bomba!

Operativní šetření a vzájemná prověrka svědeckých vytěžení přinesly zajímavé zjištění:

K sousedům Mitášové, k už zmiňovaným manželům Kutarniovým, se minulý měsíc nastěhoval 23letý syn Pavel.

Kdysi ve Strašnicích spolu s bratry vyrůstal, ale v poslední době bydlel s manželkou a dítětem na Nymbursku, kde jezdil pro JZD Žehuň coby řidič nákladáku.

Teď ale v Praze sehnal novou a lepší práci, navíc s příslibem bytu. Dělá přes týden lakýru, na víkend se vrací k rodině. Tak se dělo i tento pátek, tedy desátého dubna...

Přesně s tímto vysvětlením vypovídal Pavel Stehlík ještě jako svědek, jako jeden z mnohých. Pak se ale ukázalo, že za rodinkou dorazil teprve v sobotu dopoledne.

„V pátek večer, někdy mezi sedmou a půl osmou, k nám Pavel jenom zatelefonoval. Prý mu ujel vlak. Podle hlasu jsem poznala, že se zdržel někde v hospodě. Položila jsem mu sluchátko. Když zavolal podruhé, znovu jsem zavěsila,“ kontrovala proti obsahu a smyslu Stehlíkovi výpovědi manželka Dana.

Rovněž Stehlíkova tchyně Vlastimila Bulíčková potvrdila, že zeť Pavel dorazil teprve v sobotu dopoledne: „Celý víkend se choval mimořádně vzorně. Pomáhal dceři s úklidem i vařením, byli spolu na procházce, zdál se mi jako vyměněný.“

Je nasnadě, že kriminalisté ukázali manželce Daně černé rukavice, vyhozené do odpadkového kontejneru před domem, kde došlo k vraždě:

„Ano, poznávám je,“ přikývla mladá žena. „Sama jsem je manželovi kupovala.“

Zadržený Stehlík působil jako hromádka neštěstí.

„Já jsem byl v pátek večer u jedny paničky. Snad chápete, že nemůžu prozradit její jméno. Ale věřte mi...“ nahodil směšně chabou obranu.

Když uviděl černé rukavice, psychicky se sesypal. A začal mluvit.

Prostudujme si působivou a věrohodnou *koláž* několika Stehlíkových výpovědí, včetně těch, které obsahuje znalecký posudek o vyšetření duševního stavu obviněného:

„Narodil jsem se jako poslední z pěti bratrů. Rodiče se ke mně chovali vlídně, ale sourozenci mě utlačovali, byl jsem nejmladší, a tím pádem taky nejmenší. Lépe jsem se neměl ani ve škole, zažil jsem od spolužáků hodně útisku. Převažujícím pocitem mého dětství byl strach.

Jak se projevuje moje životní smůla? Musel jsem chodit do zvláštní školy. Pak moje manželka... Když jsem si ji bral, byla těhotná s jiným. Ale ani tak mi nebyla vděčná. V tom ji podporovala tchyně. Třeba jsem si lehl po noční a už jsem slyšel, že jsem líné prase, které se jenom válí po posteli...

Jsem samotář, mezi lidmi se necítím dobře, třeba v práci mám pocit, že mě sledují. Mezi lidmi jsem nechodil sám ani s manželkou. Na manželku žárlím, mužům se líbí. Mě ráda neměla, nebyla na mě hodná.

Když jsme se pohádali, nemluvila na mě tři dny. Nejdřív jsem ze vzteku bouchl dveřmi, ale pak mě to přešlo. Večer jsem už brečel, ne z lítosti, ale ze vzteku, jak jsem vůči manželce bezmocný. Vždycky na mě vyzrála!“

Prozatím přerušme Stehlíkovy lamentace a zaměřme se na jeho popis vraždy:

„Ten pátek jsem se zdržel ve Vršovicích, v hospodě U Pepíčka, a ujel mi vlak. Telefonoval jsem proto manželce, ta poznala, že jsem pil a řekla mi, že tedy nemusím jezdit vůbec. To mě naštvalo, jednak na manželku, jednak na tchyni, která ji vždycky proti mně popichovala a mohla za všechny neshody, co byly mezi námi.

Jednou, když mi manželka nechtěla dát, šel jsem za tchyní, aby mi podržela ona. Skončilo to hrozně nepříjemnou scénou! Jo, udělal jsem blbost, měl jsem se na to vykašlat, ale od té doby se to se mnou v rodině vezlo tuplem.

Když mně manželka v pátek večer praštila telefonem, dostal jsem vztek na všechny staré baby. Sousedka paní Mitášová byla stejně stará

jako tchyně, dokonce mi ji trochu připomínala. Ale nikdy mi neudělala nic zlého, to já dobře vím, jenže v tuhle chvíli jsem uvažoval jinak...

Zazvonil jsem u paní Mitášové, jestli by mi nepůjčila trochu kávy. Pozvala mě dál... Když jsem se přesvědčil, že je doma a že je sama, vymluvil jsem se, že si musím ještě odskočit vedle do bytu rodičů, že se hned vrátím.

To jsem taky udělal, vzal jsem si velký kuchyňský nůž, poměrně těžký a s dlouhým ostrím. Taky jsem si vzal černé rukavice, které pořád nosím při sobě. Ale navlékl jsem si jenom jednu, ruku s nožem jsem měl za zády. Znovu jsem zazvonil u paní Mitášové. Pozvala mě do obýváku, otočila se ke mně zády a právě v tu chvíli jsem jí zasadil nožem první ránu do zad.

Upadla na zem, ale bodal jsem ji dál, do těla i do hlavy. Nebyl jsem při tom sexuálně vzrušený. Naopak po činu jsem dostal hrozný strach. Umyl jsem se, uklidil nůž. Z rukavic jsem vytrhal podšívku, tu jsem vhodil do světlíku, rukavice jsem vyhodil do popelnice.

Dokud jsem uklízel stopy, myslím, dokud jsem měl co dělat, tak to nebylo tolik strašné. Ale pak, když jsem zůstal v noci v bytě sám, strach ve mně narůstal. Klepal jsem se, brečel, neusnul jsem ani na chvíli.“

Doznání k vraždě završil Stehlík další lamentací:

„Jak jsem už řekl, proti paní Mitášové jsem nikdy nic neměl. Ale v tu chvíli jsem se nedokázal ovládnout. Jako by mi vypadnul mozek z hlavy. Já jsem nikdy nikomu neublížil, neumím si vysvětlit, proč jsem to udělal.“

V očích obviněného se objevily první slzy, postupně propukl v tichý pláč.

„Já jsem vždycky potlačoval smůlu, zklamání, vztek. Já jsem věděl, že to jednou nevydržím, ale takovýhle způsob, že mi takhle povolejí nervy, to jsem si nemyslel!

Chuť pomstít se tchyni jsem měl už delší dobu, ale nikdy jsem nedokázal nic udělat. Až teď, ten osudný večer. To jsem měl vztek

na všechno, ale na paní Mitášovou jsem vztek neměl... Kdybych to tak všechno mohl vrátit!

Já byl vždycky smutné dítě se smůlou. Rodiče se mě zřekli, matka mi napsala, abych chalupu, která je psaná na mě, jim vrátil, že se mě zříkají. Taky manželka mi napsala, že podá žádost o rozvod. Takže jsem zůstal úplně sám.“

Černé rukavice hrály ovšem ve Stehlíkově případu důležitější roli, než by se mohlo zdát. Především v sexuální oblasti.

„Když mě manželka odmítala, dostal jsem vztek a škrtil jsem ji rukavicemi, které jsem měl připravené pod polštářem. Časem jsem zjistil, že mi to vyhovuje, protože to škrcení mě vždycky vzrušovalo a to se mi líbilo.

Proč jsem si ke škrcení navlékal rukavice? To nevím, možná pro větší potěšení. Jakmile u mě došlo k ejakulaci, tak už jsem manželku škrtit nepotřeboval. Pak jsem se manželce vždycky omluvil a styděl jsem se.“

Stehlíkova slova konvenovala s manželčinou výpovědí:

„Normálně byl Pavel citlivý, dceru měl velice rád. Hezky se choval i ke zvířatům. Když někdo chtěl zašlápnout pavouka, říkal: *Pavouk je taky živý tvor!* Při manželském styku se ale choval agresivně. Vždycky, když si nasadil černé rukavice, věděla jsem, že budu škrcená.

Měl nepřičetný výraz v obličeji, nejraději mě škrtil, když mělo dojít k vyvrcholení. Po ukojení se choval normálně, sliboval, že už to neudělá, ale bylo to pořád stejné. Jednou mě škrtil tak, až jsem se bála, že mi něco udělá, a křičela jsem na svou matku ve vedlejší místnosti, aby mně pomohla.“

Znalecké zkoumání pachatelovy psychiky označilo Stehlíkovo počínání s rukavicemi jako rituál potřebný k pohlavnímu styku. Ohrožování života sexuální partnerky znamenalo deviaci ve smyslu sadismu.

Promítl se tento fakt i do vraždy Dagmar Mitášové?

Na to nedal znalecký posudek, který vypracovali MUDr. Karel Souček, CSc., MUDr. Karel Hynek, CSc., MUDr. Pavel Zemek, CSc., a PhDr. Hana Drábková, jednoznačnou odpověď:

„Stíhaná trestná činnost měla **rysy sadistického sexuálního útoku**, především použitím rukavice ze stejného páru jako při styku s manželkou.

Nelze ovšem jednoznačně konstatovat, zda motivem útoku byla **jen sexuální deviace, nebo zda participovala při kumulaci zlobného afektu na odbrzdění agresivity**.

Ta je v osobnosti zkoumaného zakotvena jako výsledek pocitu ukřivděnosti a vzteku vůči světu. Navíc když mu oběť připomínala věkem tchyni, nenáviděnou, přestože ji v minulosti sexuálně atakoval.“

Podle znalců byl Stehlík v době trestného činu schopen rozeznat nebezpečnost svého jednání. Jeho ovládací schopnosti zůstaly nezměněny až do okamžiku, kdy zasadil Mitášové první ránu. V tu chvíli nastal blíže neohraničený časový úsek – nejspíš končící pádem oběti – znamenající významné snížení ovládacích schopností.

Pavel Stehlík byl v únoru 1982 odsouzen pravomocně k patnácti letům odnětí svobody s následnou psychiatrickou léčbou sexuologického zaměření. Trest si zdaleka neodpykal celý, dnes už můžeme dodat, že ústavní léčba skončila v roce 1993. Stehlík si mezitím změnil jméno, pod kterým žije na venkově.

Kriminologický, až výhrůžný pojem STEHLÍK ovšem z myslí zasvěcených jen tak nevymizí. Postaral se o to starší bratr protagonisty našeho prvního příběhu – vrah a surový sexuální predátor!

Případ II – Kluk ze školní fotografie

Ošidná chvíle nutkavosti přijde čas od času na každého. V tomto ohledu může mladá zahradnice sotva představovat výjimku. Jinak řečeno, 21letá Naděžda Kučerová, zaměstnaná na údržbě pražských veřejných parků, si potřebovala odskočit.

Kolem půl jedenácté dopolední proto zamířila z přehlednější, nesporně kultivovanější části vysočanského parku do odlehlejších míst. Byla to taková zpustlá *země nikoho*, plná křovin, solidága a vysoké trávy.

Jenomže Nadinu cestu vroubily podivné nálezy:

Nejprve zahlédla celuloidové pouzdro s doklady, mimo jiné s vkladní knížkou, dále si všimla dalšího pouzdra se sešitkem tuhých listů jakéhosi zdravotního průkazu, pak uviděla kabelku ze surové kůže a řasenku anglické výroby...

„V zadní části parku existuje skládka, kam si lidi navykli házet nepotřebné věci. Nejdřív jsem si proto myslela, že ty věci tady někdo odhodil nebo roztahal. Jenomže ta řasenka byla prakticky nepoužitá, pěkná a určitě taky drahá... Proč by se jí měla majitelka jen tak zbavovat?“

Šla dál, přemýšlela o tom, co našla a viděla...

Najednou uslyšela nějaký šustot ve křoví!

S úlekem si uvědomila, že směr její chůze kopíruje s nepříjemnou věrností nějaký muž.

A byl už docela blízko!

„Bylo mu nanejvýš čtyřicet let. Měřil maximálně 170 cm, měl hubenou vyžilou postavu, takovej – jak se říká – vyskákanej frajer. Pamatuju si jeho tvář s vystouplými lícními kostmi, světle kaštanové vlasy, nos jako skobu... Měl na sobě černé tesilové kalhoty a bílou košili s proužky, ve kterých byl drobný vzorek s nějakou kytičkou...“

Nejvíce mě upoutaly jeho pichlavé oči. Hovořil česky, to vím proto, že na mě pořád mluvil. V jednom kuse se snažil navázat slovní kontakt. Bavil se se mnou o počasí, o jeřabinách, které v jiné části parku rostou. Já jsem mu téměř neodpovídala, ale stejně jsem se ho nedokázala zbavit.“

Klíčící strach rozháněla Naděžda věru jen chabým způsobem – sbírala dál poházené věci a ukládala je do rovněž nalezené červené

moderní tašky z plastu, typ, jaký dámy a slečny tenkrát nosívaly hrdě přes rameno.

„Muž neklidně přecházel v mé blízkosti, chvíli šel ode mne a zase se ke mně vracel. Bylo mi divné, že se na věci, které jsem sbírala, vůbec neptal, dokonce ani když jsem našla láhev šampaňského vína.

Zase jsem něco sebrala a chtěla jsem se podívat, co leží dál. Udělala jsem asi dva kroky stranou a najednou jsem u země zahlédla lidskou ruku...

Pak taky nohu a nakonec i obličej ženy, která tam v divné poloze ležela nahá!

Žena se ani nepohnula, v obličejí měla divnou načervenalou barvu, možná to byla krev. Vznášelo se nad ní hejno much, z toho jsem usoudila, že je žena mrtvá.

V tu chvíli ve mně hrklo. Napadlo mě, že ten chlap, co stojí blízko mě, je vrah. Dokonce se mě zeptal: *Vy se mě bojíte? No vypadá to, že ze mě máte strach!* Na druhou stranu jsem měla dojem, že tu mrtvolu nezahlédl.“

Ani tak ovšem nebyla Nadina situace záviděníhodná:

Mrtvola přede mnou, úchylák za mnou...

„Už na mě bylo těch emocí moc. Hlavou mi rotovala spousta myšlenek, ale já jsem se soustředila především na to, že se nesmím složit a omdlít právě tady.

Vracela jsem se do přední části parku, směrem k ulici Sokolovská s tramvajovou zastávkou. Ten chlap mě pořád doprovázel, ale nijak se neprojevoval. Když jsme míjeli ten bazének, co je taky pískoviště, muž se mi zdvořilým tónem omluvil, že mě zdržel, že už se mnou nepůjde dál.“

Kučerová byla ta poslední, která by muže přemlouvala k opaku. Navíc měla hlavu plnou jiných myšlenek.

„Mířila jsem na blízké oddělení Veřejné bezpečnosti, abych oznámila, že jsem našla mrtvolu. Ale nejdřív jsem si musela na chvíli sednout na lavičku... Prostě jsem se složila.“

Dotěrný chlap, *vyskákany frajer*, se vytratil. Někam odešel, možná nastoupil do tramvaje, aby zmizel v propadlišti kriminalistických dějin. Nebo snad ne?

Byla středa 10. srpna 1983.

„Rádio zrovna odhoukává poledne, když mi operační důstojník oznamuje, že na Praze 9, v křovinách parku před budovou vysočanského Obvodního ústavu národního zdraví došlo k nálezů mrtvé, asi třicetileté ženy,“ napsal si policejní výjezdový lékař podplukovník MUDr. Karel Vomáčka do svého pracovního deníku, který vyšel v roce 1995 knižně.¹⁵

„Hned si říkám, že to bude nejspíš nějaká vražda, proč by taky měla taková mladá ženská zalejzat do nějakýho křoví... A taky, že jsem se trefil!

Po příjezdu vidím, že tělo mrtvé ženy leží na zádech, zataženo do hustého křovinatého porostu a vysokých kopřiv, asi patnáct metrů od cesty, vedoucí zmíněným parkem. Poloha obnaženého těla s vystaveným genitálem jasně napovídá, že nejspíš půjde o sexuální mord.

Je pořádné horko, teplota na přímém slunci se blíží třiceti stupňům Celsia. Na místě už technik dokončuje svou práci, pak nastupuje psovod kvůli pachovým stopám, zhruba po půl hodině přijde řada i na mě.

Konstatuji smrt, pravděpodobně uškrcením. Škrtidlo vytvořil pachatel z potrhaných bílých tylových letních šatů oběti, omotaných kolem krku.

Uzel je pevně utažený vpředu na krku, v místě ohryzku, kde je i patrný otlak a místo nejsilnější strangulace. Část látky ze škrtidla je zasunuta do úst oběti.

¹⁵ Karel Vomáčka (literární spolupráce Viktorín Šulc): *Doktore, vražda, jedeme!*, Forma 1995.

Žena je zcela nahá, nemá punčochy ani boty, na kotníku pravé nohy se nacházejí shrnuté spodní kalhotky, asi metr od těla vlevo se nacházejí lehké kožené střevíčky.

Na temeni hlavy je tržně zhmožděná ranka, velikosti 2 cm × 2 mm, pokrytá zaschlou krví a velkým množstvím nakladených vajíček od much. Rovněž vajíčka a množství larev v různém stupni vývoje nacházíme v očích, uších, nose, stejně tak na sliznicích řitního otvoru a pochvy. Z té navíc vytéká zkalený sekret.

Svoje ohledání, diktované přítomnému vyšetřovateli, uzavírám větou, že k vraždě došlo přibližně před třemi dny.“

Soudní pitva z 11. srpna potvrdila Vomáčkovy předpoklady. Znalci MUDr. Jiří Sobotka a MUDr. Přemysl Strejc z pražského Ústavu soudního lékařství LK UK ve Studničkově ulici konstatovali, že mrtvola byla pitvána ve stavu výrazné hniloby a destrukce larvami.

Nicméně zevní i vnitřní nález nasvědčoval, že přímou příčinou smrti bylo udušení z uškrcení, včetně takových markantů jako je strangulační rýha, zlomený levý velký roh jazylky, vzednutí plic a otok mozku.

Krev zemřelé obsahovala 1,7 promile alkoholu. Mikrobiologickým vyšetřením v pochvě a děložním hrdle nebyla prokázána pohlavní nemoc ani přítomnost spermií.

Přestože kazuistická literatura i někteří policejní pamětníci proklamují, že totožnost neznámého muže s „pichlavýma očima“, který obtěžoval zahradnici Kučerovou, zůstala jednou provždy tajemstvím – není tomu tak.

V archivovaném soudním, resp. vyšetřovacím spise jsem o tom našel několik zajímavých důkazů:

Samozřejmě že pátrání související s vysočanským mordem muselo mezi úkolové položky zahrnout i zmíněného vyžilého pána. Aby ne, vždyť se projevil jako velice podezřelá figura. Už ta jeho napůl

rozdychtěná, napůl triumfální otázka, pramenící nejspíš z pocitu momentální situační převahy nad mladičkou svědkyní:

Vy se mě bojíte? Vypadá to, že ze mě máte strach!

Pátrání mezi pejskaři, kteří do zdejšího parku chodili venčit své miláčky, vyneslo po čase jméno Richarda Nacházela, 39letého dělníka, bydlicího v nedaleké ulici U školičky.

Co víc, operativci ho měli vedeného v databázi jako KZO/R – tedy kriminálně závadovou osobu s recidivními sklony. V minulosti se totiž Nacházel dopustil loupeží, taky se obnažoval před nezletilými dívkami, což mu kromě trestu vyneslo i nařízenou sexuologickou léčbu.

Nacházel měl tedy s kriminálkou bohaté zkušenosti. Během výslechu je zúročil, své setkání se svědkyní evidentně bagatelizoval, dívku spíš zesměšňoval. Každopádně trval na tom, že si v blízkosti zahradnice žádné mrtvoly nevšiml... Což, jak víme, připouštěla i sama Kučerová.

Deviantovo alibi? Nepatřilo sice k nejslavnějším, nikoli však taky k těm předem ztraceným. Podle manželčina svědectví hráli Nacházelovi celý večer žolíky, pak šli spát. Paní byla přesvědčena, že v průběhu noci její choť neopustil ložnici, natož byt...

Laická teorie o vrahovi, vracejícím se na místo činu, tak rychle ztrácela na svěžesti.

Richard Nacházel zůstal nějaký čas mezi podezřelými, ale kauza brzy nabrala směr, který z upovídáního a nepříjemného *fantóma* zahradnice Kučerové učinil odbytou zákrutu děje.

Místo činu zprvu představovalo množinu podnětných nálezů. Mimo jiné kriminalisté zajistili neotevřenou láhev sektu, nesoucí daktyloskopické stopy. Jak se ale později ukázalo, otisky prstů patřily výhradně oběti.

Také další věcné stopy z místa činu se svou zajímavostí vymykaly z průměru běžných nálezů vražd v terénu:

Na holeni pravé nohy oběti ležela otevřená bible, dále červené desky s vyobrazením lyry, obsahující notové záznamy. U ženina levého ramene se nacházely černé desky rovněž s notami, většinou šlo o taneční a populární písničky.

Z nalezených osobních dokladů, včetně občanského průkazu, bylo jasné, že mrtvá se jmenovala Zdena Hauptová, bylo jí třicet let a pocházela z Pardubicka. Bydlela na nedaleké ubytovně v Čihákově ulici, pracovala v podniku zahraničního obchodu Exico. Ovšem nejen to...

„V souvislosti s naší operativní prací v osmdesátých letech minulého století bylo logické, že jsme pravidelně obcházeli restaurační či taneční podniky v centru hlavního města. Mám na mysli zařízení jako Slovanka, Carioca, Bystrica, 5P, taky Jalta, Lucerna nebo Bibita. Musím uznat, že jako mladému policistovi se mi tam docela líbilo.“

Takto zavzpomínal s dlouhým odstupem času kapitán Jan Štoček, nadmíru zkušený kriminalista s třemi desítkami služebních let na objasňování vražd, posléze člen stálé výjezdové služby, vyjíždějící na místa násilných trestných činů a podezřelých nálezů mrtvol.

„Zdejší hudební a zpěvácká kulisa představovala spíš slabší průměr, člověku brzy zevšedněla. Ale jednou jsem ve Slovanském domě uslyšel něco úplně jiného, na chvíli jsem malinko ztuhlul...“

Uslyšel jsem totiž mimořádný hlas, nebojím se říci nádherný ženský hlas, znějící jako by byl z nějakého ušlechtilého kovu. Zcela nesrovnatelný s těmi, co jsme jinak po kavárnách a barech mohli při tanečních produkcích vnímat...

Ta žena se jmenovala Zdena Hauptová, zpívala se svou kapelou ve *Slováči* nebo v pověstném podniku 5P. Její zpěv, potažmo jméno nešlo zapomenout! Koho by napadlo, že to s Hauptovou takhle dopadne! Takže jsem oběť znal od vidění a hlasu ještě dřív, než došlo ke zločinu... Což se často nestane.“

Naposledy viděli Zdenu v zaměstnání v pátek 5. srpna. Ze zaprotokolovaných svědeckých výpovědí dodnes jasně vyplývá, že svět hudby a umění byl Hauptové rozhodně bližší než nuda kancelářské rutiny. S kolegy na pracovišti v Panské ulici se vybavovala jen minimálně, natož aby se jim svěřovala s nějakými osobními problémy. Domnívala se, že svými výdělky za zpívání v nich vyvolává závist. A že v drbech *made in Exico* figuruje jako taková lepší štětká...

Leccos se ale proslýchalo o jednom jejím nadřízeném, měl prý Zdeně dělat nemravné návrhy, zkoušel ji osahávat. „Je to odpornej hajzl,“ vyjádřila se Hauptová před dobrým známým, divadelníkem Vladimírem Hulcem, se kterým se v srpnu 1982 sblížila jako komparsistka při natáčení filmu *Straka v hrsti*.

Co kriminalistům napověděl časový snímek?

Ve vinárně Slovanka se Zdena Hauptová objevila před víkendovou půlnocí z 6. na 7. srpna 1983, kam dorazila z hotelu International, kde v kapele Perfect zaskakovala za zpěvačku na dovolené.

Ve Slovance si sedla ke stolu vyhrazenému pro hudebníky. Jednomu z muzikantů se o přestávce pochlubila, že měla mimořádně dobrý kšeft. U stolku si celou dobu povídala výhradně s jakousi neznámou ženou.

Pryč odešla ještě během hudební produkce, takže lidé z kapely Petra Brožka ani nezaregistrovali, kdy přesně Hauptová z vinárny Slovanka zmizela. Zdejší obsluhující číšnice to odhadla na půl třetí ráno.

Tento časový údaj znamenal pohříchu poslední zjištěný výskyt oběti. Výsledky řidičů nočních tramvají, jejichž trasy připadaly vzhledem k vysočanské ubytovně v úvahu, nepřinesly nic podnětného.

Hauptová byla půvabná, mladá, svobodná. Zafirtovat si, navázat známost uměla po čertech rychle. Podle spolubydlících z podnikové ubytovny mívala amatérská zpěvačka ve zdejší vrátnici časté mužské návštěvy, pánové jí sem taky hodně telefonovali...

Jak už to ale někdy bývá, ani tento slibný poznatek nevynesl detektivům nějaké jméno, se kterým by mohli dál úspěšně pracovat.

Reálný předpoklad zněl, že k vraždě Zdeňky Hauptové došlo v raních hodinách neděle 7. srpna 1983.

Právě uplynulý víkend byl pro muže zákona z hlavního města každopádně náročný, došlo totiž ke dvěma dalším, poměrně závažným projevům sexuálního násilí na ženách:

V nedělním čase 01:15 hod. procházela Husovými sady v pátém pražském obvodu dvacetiletá Eva. Poblíž vyústění do ulice Nad Popelkou k ní zezadu doběhl nějaký muž, hrubým trhnutím ji pootočil k sobě a jako nefalšovanou výhrůžku jí přiložil na levý bok nůž:

„Jestli budeš křičet, tak tě propíchnu!“

Eva začala na násilníka chrlit historky, kterými ho chtěla odradit od dalšího nátlaku. Tvrdila, že její rodinní příslušníci pracují v bezpečnostních složkách a určitě by něco takového nenechali bez mstivé odvety. Další story zněla, že má zrovna menstruaci...

„Drž hubu, nebo tě zabiju!“ varoval dívku útočník.

„Tak mě zabij!“ odsekla.

Dal jí facku a začal ji rdousit oběma rukama. Tlak na Evino tělo byl tak silný, že dívka přepadla přes zábradlí.

Po dopadu na zem začala křičet o pomoc, násilník byl ale rychle u ní, zdvihl ji a pěstí ji udeřil do obličeje a do břicha. Pak jí přiložil ostrí nože na krk.

„Říkám ti, nech toho! Nebo tě podřežu!“

Schoval nůž a začal ztichlé, vystrašené dívce rozepínat šaty. Začal jí tlačit do stráně, dál od cesty. Vtom Eva zaslechla čísi kroky a začala znovu křičet.

Na scéně se objevil spásný svědek Krásný.

„Co tam děláte?“

„Co je ti do toho!“ odsekl neznámý muž a ukázal pro výstrahu svou dýku.

Ale taky Krásný mu hbitě předvedl, že je vyzbrojen dostatečně dlouhým nožem. Na pomoc navíc rychle přicházeli další dva noční chodci Valenta a Dreschar.

To už byla zjevná přesila!

Surovec utekl z místa činu, na místě po něm zůstalo kožené pouzdro dýky. Dívka s potřhanými a pošpiněnými šaty dostala psychický šok, nereagovala na lidi kolem sebe, nesrozumitelně, až nepřičetně křičela...

Ještě ve stejný nedělní den, asi ve 23:45 hod., stála dvaadvacetiletá Marta na stanici autobusu ve Vršovicích. Najednou se v její blízkosti objevil neznámý muž. V pravé ruce držel dýku, levou objal dívku kolem ramen a sykl:

„Budeš zticha a uděláš, co ti řeknu!“

Vystrašená dívka ani necekla. Muž ji odtáhl z osvětlení zastávky k jakémusi křoví a zídce. Dal jí nůž pod krk, líbal ji, začal ji svlékat a ohmatával ji na prsou i v rozkroku.

„Tak co? Že ti to dělá dobře?“ ptal se jí, když jí zavedl prsty do genitálu.

Nakonec donutil Martu k felaci svého údu. Když se ukojil, přikázal dívce:

„Tady zůstaneš, dokud nezmizím. Je ti to jasný?“

Což se taky stalo.

Eva, Zdena, Marta...

Tak znělo předpokládané časové pořadí napadených žen.

Viděla i Zdena Hauptová stejnou dýku, když ji vrah ve vysočanském parku napadl?

Vyloučit se to nedalo. Naopak bylo docela dobře pravděpodobné, že neukojený pachatel, navíc podrážděný fiaskem z Husových sadů, se přesunul nějakou noční tramvají do Vysočan. Tam zafixoval svou pozornost na osamocenou a atraktivní Hauptovou.

Tu usmrtil a ukojil se na ní...

Jenže pak už by obecné zkušenosti s chováním deviantů po spáchání násilného sexuálního činu – zejména vraždy – nasvědčovaly, že místo dalšího nočního lovu ve Vršovicích zvolí pachatel spíš defenzivní vystupování:

Uchýlí se stranou se svým abnormálním prožitkem. Cítí, že potřebuje zklidnit rozbouřené myšlenky. Ale taky už začíná uvažovat prakticky, promýšlí aspoň základní alibi. A především se snaží zmizet z dosahu policie, chce se někam *zašít*, aby v klidu přestál první dny vyšetřování...

Z tohoto úhlu vrahova pohledu by bylo bloumání nočním městem, natož násilí na další oběti, krajně nebezpečné!

Zbývala samozřejmě druhá možnost – deviantovo sexuální puzení je tak silné, že je ochoten pro svoje ukojení riskovat. To by ale znamenalo, že brzy zaútočí znovu!

Mezi přepadením Evy a Marty, řešených prozatím obvodními složkami, šlo vysledovat mnoho shodných znaků pachatelova modu operandi. Zato smrt ve vysočanském parku se z trojice násilných činů vymykala svou brutalitou, jednoznačným útokem cíleným proti životu oběti.

Myšlenky a dedukce kriminalistů se točily v kruhu, rozpíjely se v neuchopitelnou.

Raději něco ryze praktického? Snadná pomoc!

Neodmyslitelnou položkou vyšetřování podobných vražd a zločinů bývají totiž prověrky alibi sexuálních deviantů.

Ve výčtu zhruba tří stovek osob padlo též jméno Miroslava Stehlíka narozeného v roce 1956. V současné době se léčil v bohnickém psychiatrickém zařízení. Jenomže informace z dotyčného pavilonu zněla jednoznačně: během kritického dne neměl pacient vycházku, léčebnu neopustil.

Přes takové zjištění doslova *nejede vlak*.

Kriminalisté z mordparty proto Stehlíka jako možného pachatele vraždy Zdeny Hauptové vyloučili – aby se věnovali podezřelejším násilníkům s méně průkazným alibi.

Prohlédněme si pomyslnou Stehlíkovu vizitku:

Věk 27 let, tedy muž v plné síle, nevelké, zato atletické postavy, velmi dobrý rváč.

Jako agresor se sexuálně deviantními sklony se projevil už krátce po nabytí trestní odpovědnosti.

Patnáctiletý Mirek se jednoho večera vracel domů a jeho pozornost upoutalo světlo vycházející ze sklepní prádelny. Podíval se dovnitř okýnkem a uviděl mladou ženu.

Ohýbala se nad košíkem plným prádla, Stehlík zahlédl její stehna a údajně i kalhotky. Silně ho to nabudilo. Obešel celý dům, pronikl sklepem až k prádelně a za zavřenými dveřmi nějakou dobu onanoval.

„To ale bylo málo, celou dobu jsem slyšel, že ta ženská je pořád uvnitř. Otevřel jsem dveře a zamknul je zevnitř. Než se na něco zmohla, chytil jsem ji za krk. Měl jsem ho venku, ztopořeného, ona to viděla.

Přikázal jsem jí, aby se svlékla. Ona se zdráhala, tak jsem ji vysvlíkl sám a šahal jí na prsa a mezi nohy. Chtěl jsem s ní souložit. Ona se bránila a říkala, že je jí tady zima, zvala mě k sobě do bytu.

Ale byla to z její strany finta. Na schodech začala rvát o pomoc, až přiběhnul nějaký chlap. Dal mi pár facek a předal mě policajtům.“

Při výslechu mladistvý Stehlík lživě tvrdil, že potkal ženu náhodou. Říkala mu, že se jí líbí, vyzvala ho k souloži a sama si začala sundávat kalhotky. U soudu ho takhle drzá smyšlenka nespasila, vyslechl si dvouletý trest s podmíněným odkladem na tři roky.

Za zmínku jistě stojí, že tehdejší nařízené zkoumání duševního stavu neodhalilo příznaky zvýšené sexuální aktivity či dokonce deviace.

„Vyučil jsem se zedníkem s ukončenou devítiletkou, šlo mi to dobře, teorii i praxi jsem zvládal. Nastoupil jsem do Pražské stavební